

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

นางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

The Relationship between Instructional Leadership of School
Administrators and Learning Management Competencies in
the 21st Century of Teachers under Chon Buri
Primary Education Service Area Office 2

Miss Ploynaphat Wongsathian

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร
สถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ชื่อและนามสกุล นางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร

แขนงวิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

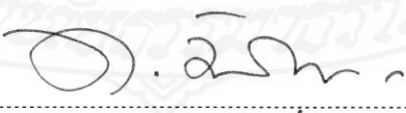
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ผู้ศึกษา นางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร **รหัสนักศึกษา** 2612300026

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ

ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 298 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเคร็จซี่และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 และ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ 2) ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ และ 3) ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ ภาวะผู้นำการเรียนการสอน สมรรถนะการจัดการเรียน ศตวรรษที่ 21 ประถมศึกษา

Independent Study title: The Relationship between Instructional Leadership of School Administrators and Learning Management Competencies in the 21st Century of Teachers under Chon Buri Primary Education Service Area Office 2
Author: Miss Ploynaphat Wongsathian; **ID:** 2612300026;
Degree: Master of Education (Educational Administration)
Independent Study advisor: Dr. Koolchalee Chongcharoen, Associate Professor;
Academic year: 2019

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the instructional leadership of school administrators 2) to study the learning management competencies in 21st century of teachers and 3) the relationship between instructional leadership of school administrators and learning management competencies in the 21st century of teachers under Chon Buri Primary Education Service Area Office 2.

The samples consisted of 298 teachers in primary schools under Chon Buri Primary Education Service Area Office 2, academic year 2019, obtained by stratified and simple random sampling. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's Table of Sample Size. The research instrument was a rating scale questionnaire, with reliability coefficient of 0.89 and .87. Data were statistically analyzed using the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation.

The research findings were as follows: 1) both overall and individual aspects of the instructional leadership of school administrators were rated at the highest level, and can be ranked as follows: vision, mission, and learning goal formulation and communication, professional teacher development, student potential development, supervision and teaching assessment, academic atmosphere promoting, and curriculum and teaching management, respectively; 2) both overall and individual aspects of the learning management competencies in the 21st century of teachers were rated at the highest level, and can be ranked as follows: student-centered learning activity management, learning evaluation and measurement, technology, innovation, media usage and development for learning management, learning environment management, and curriculum creating and development; and (3) regarding the relationship between the instructional leadership of school administrators and the learning management competencies in the 21st century of teachers, it was found that they were very high relationship at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Instructional leadership, Learning management competencies in the 21st century of teacher, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาและอนุเคราะห์
อย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้กรุณา
ให้คำแนะนำนับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและ
ขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว กรรมการสอบการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อแนะนำที่ช่วยเติมเต็มและพัฒนาความคิดของผู้วิจัยในการเขียน
สารนิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้
รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า
และนำมาอ้างอิงในงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ นายทรงวุฒิ แน่นหนา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ
นายวิฑูรย์ หนูขาว ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีประจักษ์ และ นางพิมพ์ชนก ทุมชาติ ครู โรงเรียน
วัดศรีประจักษ์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะซึ่งเป็น
ประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคณะครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2 ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยเป็น
อย่างมาก

ขอขอบคุณครอบครัว บิดา มารดา พี่น้อง และเพื่อนทุกคนที่สนับสนุนการทำการ
ศึกษาค้นคว้าอิสระและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ให้โอกาสได้มาเรียนรู้และ
ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน ให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

พลอยนภัส วงษ์เสถียร

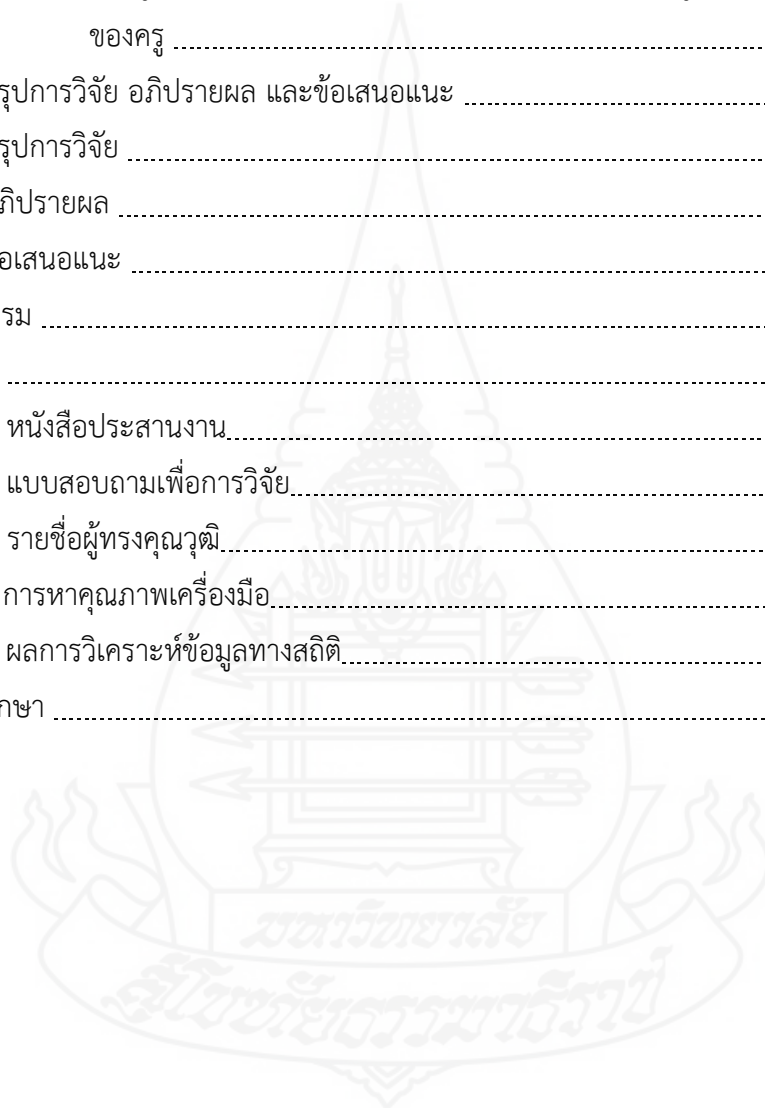
สิงหาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอน	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	50
บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	83
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	89
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	89
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	95
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ...	96
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ..	104

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	111
บทที่ 5 สรุปรการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
สรุปรการวิจัย	114
อภิปรายผล	120
ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	140
ก หนังสือประสานงาน.....	141
ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	147
ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	157
ง การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	159
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	172
ประวัติผู้ศึกษา	174

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอน.....	30
ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	63
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	89
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน	95
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2	96
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้	97
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	98
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน	99
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน	100
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ	101
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2	104
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	105
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	106
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัด การเรียนรู้	107
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	108
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้	109
ตารางที่ 4.15 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2	112

๘

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 6

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเผชิญกับสถานะการแข่งขันสูงและมีการใช้องค์ความรู้มาขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง (จรรยา พานิชย์ผลินไชย, 2559) การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจึงต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมคนหรือทุนมนุษย์ สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของประเทศทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้นหัวใจสำคัญของกระบวนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาจึงอยู่ที่สถานศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว

การบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติการดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะต้องทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนครูให้สามารถทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถรับมือขอการบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) สอดคล้องกับ สมชาย เทพแสง (2556) ที่กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการ

เรียนการสอนของผู้บริหารว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ พัฒนาไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่ง Hoy & Hoy (2006, pp. 2-3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารในทฤษฎีที่คล้ายกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนคือผู้นำการเรียนการสอน เพราะผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นผู้นำทางด้านการเรียนการสอน ภาวะผู้นำการเรียนการสอนจึงควรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเต็มใจจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยครูทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและมีความชำนาญด้านหลักสูตรและการสอน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยให้มีการเรียนการสอนที่ดีที่สุด เช่นเดียวกับ เมตตา สอนเสนา (2557, น. 33) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งประสิทธิผลในโรงเรียน โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารที่แสดงออกให้ครูรับรู้อย่างชัดเจนจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีของนักเรียน

นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาแล้ว ครูผู้สอนก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเช่นกัน ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้ครูได้เรียนรู้และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถสร้าง พัฒนา และหล่อหลอมผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2560, น. 125) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากโรงเรียนเพียงแห่งเดียว แต่สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกที่เป็นสังคมรอบตัว บทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย วิจารย์ พานิช (2555, น. 15) กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ครูต้องเป็นผู้ออกแบบและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือทำเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นครูจึงต้องมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และต้องเป็นสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้ง ยนต์ ชุ่มจิต (2550, น. 145) ยังได้กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ มีความรู้ที่ทันสมัย กว้างขวาง รู้เท่าทันโลก ก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัย Raji (2009, p. 87) ที่ได้ศึกษาแบบแผนสมรรถนะครูในการศึกษายุคที่สาม โดยรายงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะครูมีความสำคัญมากในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับสูง

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอน และครูที่มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 ซึ่งงานวิจัยหลายฉบับได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลถึงสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครู เช่น งานวิจัยของบรรพต ฐ์เจนทร์ (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับสมรรถนะครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ทองคลี (2554) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก สอดคล้องกับอารมณีนาก่อนทอง (2559) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ รัชสุดา บุตรดีศักดิ์ (2556) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 112 โรงเรียน ครอบคลุมพื้นที่ใน 4 อำเภอของจังหวัดชลบุรี คือ อำเภอพนสนธิคม อำเภอบ้านนา อำเภอบ่อทอง และอำเภอนันทบุรี มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 112 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 1,330 คน นักเรียนจำนวน 25,908 คน และมีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 1,265 ห้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2562) จากข้อมูลสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดประจำปีการศึกษา 2561 พบว่า ผลการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถานศึกษาในสังกัดต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือ ร้อยละ 50 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และมีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติขั้น

พื้นฐานต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ จากปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จึงได้จัดทำประกาศ เรื่อง มาตรการเร่งรัดและยกระดับคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 และจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและบทบาทภารกิจของสถานศึกษาในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้ประเมินตนเองในการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งได้มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารให้มีสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษา และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้สำหรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และจากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีการดำเนินการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนแล้วจะทำให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหรือไม่

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของครูผู้สอน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3. กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการกำหนดตัวแปรภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาตามของแนวคิดของ พัทยา ชนะพันธ์ (2555), Murphy (1990), Heck, Lerson & Marculides (1990), Glickman (1990), Weber (1996), Hallinger (2000), Fleming & Fleming (2001), Chell (2001), Van Deventer & Kruger (2003), McEwan (2003) และ Qian, Walker & Li (2017) พบว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

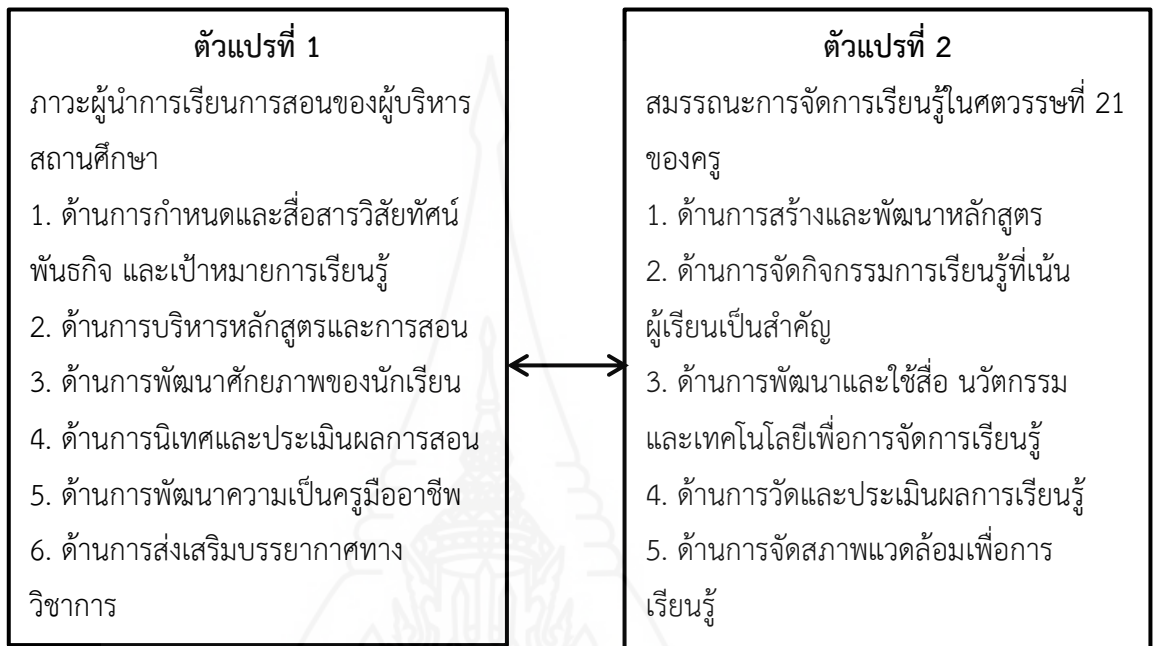
1. ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน
3. ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน
4. ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน
5. ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

3.2 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

ในการกำหนดองค์ประกอบของตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ จุฑาพิชญ์ ธรรมศิลป์ (2557), ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557), สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2558), จรูญ พานิชย์ผลินไชย (2559), เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2560), กันตวรรณ มีสมสาร (2560), ฉัตรชัย หวังมีจมี (2560), สุไม บิลโบ (ม.ป.ป.) และ Olga (2012) พบว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
กับตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ปรากฏดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

5.1.1 ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ พัทยา ชนะพันธ์ (2555), Murphy (1990), Heck, Lerson & Marculides (1990), Glickman (1990), Weber (1996), Hallinger (2000), Fleming & Fleming (2001), Chell (2001), Van Deventer & Kruger (2003), McEwan (2003) และ Qian, Walker & Li (2017) โดยนำมาสังเคราะห์ตัวแปรองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 6 ด้านคือ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

5.1.2 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ จุฑาทิพย์ ธรรมศิลป์ (2557), ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557), สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2558), จรูญ พานิชย์ผลินไชย (2559), เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2560), กันตวรรณ มีสมสาร, (2560), ฉัตรชัย หวังมีจมี, (2560), สุกุม บิลไบ (ม.ป.ป.) และ Olga, (2012) โดยนำมาสังเคราะห์เป็นตัวแปรองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูได้ 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปรการศึกษา 2562 จาก 112 โรงเรียน จำนวน 1,330 คน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ไว้ดังนี้

6.1 ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับงานวิชาการที่เน้นด้านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของครูโดยอาศัยกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในวิชาชีพ การนิเทศและกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ในยุคศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงการจัดสรรทรัพยากรและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้วัดจากการรับรู้ของครูใน 6 ด้าน ดังนี้

6.1.1 ด้านการกำหนดและการสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้

หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์ จัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ และสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

6.1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร กำกับติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของหลักสูตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สนับสนุน จัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนและนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป

6.1.3 ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย และใช้ผลการประเมินนั้นในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

6.1.4 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน

หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลโดยการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยการร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินการสอนโดยเริ่มจากการมีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบ การบริหารจัดการ การวิเคราะห์ และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

6.1.5 ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบเพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ จัดทำมาตรฐานและภาระงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ตรงกับความต้องการและมาตรฐานการพัฒนามืออาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรเวลาให้ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม ส่งเสริมการสร้างสื่อและนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

6.1.6 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด จัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งจูงใจสำหรับครูและสิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ ยอมรับและเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

6.2 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในตัวครูที่ครูพึงกระทำ ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร เทคนิค กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้วัดจากการรับรู้ของครูใน 5 ด้าน ดังนี้

6.2.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการออกแบบและจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ การประเมินผลการใช้หลักสูตร และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

6.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงและการปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเห็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการเรียนรู้แก่

ผู้เรียน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม ฝึกการคิดและนำเสนอความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6.2.3 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการออกแบบและสร้างสื่อ นวัตกรรมการศึกษา การเลือกและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การมีความรู้เท่าทันในการเสพสื่อและสารสนเทศ การสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม และมนุษยธรรม การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษากับเพื่อนร่วมงาน

6.2.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน การสร้างเครื่องมือวัดผลและหาคุณภาพของเครื่องมือ การนำเครื่องมือไปใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ และนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

6.2.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชน สังคมให้ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่ที่เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

6.3 ครู หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

6.4 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและ

ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

6.5 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 2

6.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่

ดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมพื้นที่ใน 4 อำเภอของจังหวัดชลบุรี ได้แก่ อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนการสอนของตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

7.2 ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ให้สามารถจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

7.3 ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาครูให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอน
 - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอน
 - 1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอน
 - 1.3 หลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอน
 - 1.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
 - 2.1 ความหมายของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
 - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
 - 2.3 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
3. บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
 - 3.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และนโยบายการพัฒนาศึกษา
 - 3.2 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน
 - 3.3 การพัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอน

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทัดเทียมนานาชาติ ดังนั้นจึงต้องพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งผู้ที่จะทำให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ความสำเร็จของการจัดการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญและปัจจัยคุณภาพที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาคือ การมีภาวะผู้นำการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอน มีคำในภาษาอังกฤษที่ใช้ในความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอน ได้แก่ Academic Leadership, Educational Leadership, Educative Leadership, Pedagogic Leadership, Principle Leadership และ Instructional Leadership แต่เมื่อพิจารณาคำแวดล้อมและคำขยายความในรายละเอียดแล้วพบว่าส่วนใหญ่ใช้คำว่า “Instructional Leadership” (กมล ตราชู, 2553) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “Instructional Leadership” เนื่องจากสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอน (Instructional Leadership) ไว้ดังนี้

สิร์รานี วสุภัทร (2551) ได้นิยามความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมพลัง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553, น. 188) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการกระทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในการชี้แนะหรือโน้มน้าวจูงใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

พัทธยา ชนะพันธ์ (2555, น. 50) ได้สรุปความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาว่าหมายถึง การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิชาการโดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มุ่งมั่นแสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะการบริหารงานการเรียนการสอน มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญา หลักสูตร วิธีการสอน การใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการสอน นิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สร้างเสริมบรรยากาศและ

วัฒนธรรมที่ดีต่อการทำงาน ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการและสนับสนุนส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน

บรรพต ฐ์เจนทร์ (2557, น.19) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารในการใช้อิทธิพล กระบวนการให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือ ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนให้สำเร็จ โดยอาศัยกระบวนการ กำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ การพัฒนาศักยภาพนักเรียน การนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จนบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดได้

เมตตา สอนเสนา (2557, น. 32) ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารในการใช้อิทธิพล เพื่อการโน้มน้าวและจูงใจให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนให้สำเร็จ

ทวีศักดิ์ ยศธา (2558, น. 71) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอน เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการเรียนการสอนร่วมกับครู เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

รัตนา ดวงแก้ว (2561, น. 12) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนมีความหมายได้ 2 นัย คือ ความหมายแบบดั้งเดิม ภาวะผู้นำการเรียนการสอน หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน การสั่งเกิดขึ้นเรียน การกำกับติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียน และการพัฒนาวิชาชีพของครู และความหมายแบบใหม่ที่ตีความว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอน เป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่นอกจากให้ความสำคัญกับหลักสูตรและการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องจัดการองค์การให้มีวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 และสร้างความไว้วางใจให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์และแรงบันดาลใจในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

Debevoise (1984) อธิบายว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการทั้งหลายที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหรือมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ของนักเรียน

Duke (1987, p. 6) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอน หมายถึง ความตั้งใจในการจัดสรรเวลาในการปรับปรุงการเรียนการสอน มีความตั้งใจที่จะใช้เวลาเป็นพิเศษกับชั้นเรียน มีความมุ่งมั่นไปที่สวัสดิการของโรงเรียนทั้งหมด และสร้างวิสัยทัศน์ด้านการเรียนการสอนที่ชัดเจน

Davis & Thomas (1989, p. 21) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนคือ บทบาทสำคัญของครูใหญ่ที่จะเน้นกิจกรรมในด้านการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของครูในห้องเรียน

Wildy & Dimmock (1993, p.34) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน การกำกับติดตามและนิเทศการเรียนการสอน การกำกับติดตามและนิเทศครู การเป็นคณะกรรมการอำนวยการหรือประสานงาน การส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีของบุคลากร

Pellicer & Anderson (1995, p. 16) ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนว่า ผู้นำการเรียนการสอนเป็นผู้นำที่คอยกระตุ้นและสนับสนุนให้ทีมงานในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และเป็นผู้ช่วยกำหนดวิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายให้แก่ครูและนักเรียนตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

McEwan (2003, p. 6) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนว่าเป็นภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยครูผู้สอน นักเรียน และหลักสูตร ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

Hornig & Loeb (2010) ให้ทัศนะว่า ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนควรปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ไม่ควรมุ่งเน้นแค่หลักสูตรการเรียนการสอน การเข้าสังเกตชั้นเรียนและสิ่งการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูและนักเรียน เพราะจะไม่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนทันการเปลี่ยนแปลง แต่ควรมีความหมายครอบคลุมถึงการจัดการองค์การเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยการจัดหาบุคลากรครูที่มีสมรรถนะในวิชาชีพและสนับสนุนครูเหล่านั้นด้วยการจัดหาทรัพยากรและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับงานวิชาการที่เน้นด้านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของครู โดยอาศัยกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในวิชาชีพ การนิเทศและกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริม

บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงการจัดสรรทรัพยากรและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอน

ภาวะผู้นำการเรียนการสอนมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ ดังนั้นจึงต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถกระตุ้นให้ครูแสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบให้มากขึ้น รวมทั้งสามารถสร้างวัฒนธรรมขององค์กรที่ส่งเสริมความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความกล้าเสี่ยงและให้ความร่วมมือกัน ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะช่วยทำให้ห้องเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และการคิดเชิงวิพากษ์มากขึ้น (รัตนา ดวงแก้ว, 2561, น. 12) ดังที่เมื่อนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

สมชาย เทพแสง (2556) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ พัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผู้นำจำเป็นต้องพัฒนาตนเองทั้งด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม การสอนงาน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมถึงการใช้แรงจูงใจ

เมตตา สอนเสนา (2557, น. 33) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาว่า มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งประสิทธิผลในโรงเรียน โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารที่แสดงออกให้ครูรับรู้อย่างชัดเจนจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีของนักเรียน

อำภาพรณ ตันตินาครกุล (2558, น. 16) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างมากกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการประสานงาน ควบคุม นิเทศ ติดตาม พัฒนาหลักสูตรและการจัดเรียนการสอน

Hoy & Hoy (2006, pp. 2–3) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนคือผู้นำการเรียนการสอน เพราะผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นผู้นำทางด้านการเรียนสอน ภาวะผู้นำการเรียนการสอนจึงควรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเต็มใจจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยครูทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและมีความชำนาญด้านหลักสูตรและการสอน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยทำให้เกิดการเรียนการสอนที่ดีที่สุด

Piotrowsky (2016) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จะเข้าใจเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และทำให้เกิดการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังในการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม โดยจะ

สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและคุณค่าเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา และลงมือสร้างวัฒนธรรม และบรรยากาศขององค์กรที่เน้นความร่วมมือ มีการทำงานที่เป็นกันเองระหว่างผู้บริหารและครู สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู โดยการสนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งวัฒนธรรมเช่นนี้จะช่วยให้เกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อความสำเร็จของผู้เรียนร่วมกัน

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่าน (Hallinger, 2005; Hallinger, 2009; OECD, 2013 อ้างถึงใน รัตนา ดวงแก้ว, 2561) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ว่ามีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิรูปและนวัตกรรม เนื่องจากภาวะผู้นำไม่ว่าจะในระดับโรงเรียนหรือในระดับนโยบายต่างก็ช่วยกำหนดทิศทางเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายและทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง ด้วยเหตุนี้ ภาวะผู้นำที่เน้นการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะการเรียนรู้เป็นภารกิจหลักของการศึกษาที่ต้องบรรลุ ภาวะผู้นำการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมุ่งเน้นการสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเอื้อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้แท้จริง

2. ช่วยกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือรวมพลังในการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ๆ การนำไปปฏิบัติ และการธำรงรักษานวัตกรรมนั้นให้มีความยั่งยืน เนื่องจากภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จะช่วยกำหนดทิศทางการทำงานและความรับผิดชอบที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยผู้นำต้องลงมือกระทำผ่านกิจกรรมที่มีการผลัดกันเป็นผู้นำและประสานงานกัน ภาวะผู้นำเช่นนี้จึงไม่ใช่ภาวะผู้นำแบบทางการเพราะจะมีผู้ที่มีความแตกต่างกันมาร่วมการเป็นผู้นำ รวมถึงมีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ความมุ่งมั่นและความพยายามในการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้จริง

3. ช่วยสร้างเงื่อนไขสำหรับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหมายความว่า การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรและมีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุนี้ ภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จะให้ความสำคัญกับการออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงและมีความยืดหยุ่นกับความต้องการของนักเรียนทุกคน และพยายามช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ภาวะผู้นำในลักษณะนี้จะแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และความกล้าหาญในการสร้างนวัตกรรม การออกแบบ และการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

4. เป็นตัวแบบและบ่มเพาะความเป็นมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้น ถือเป็นผู้นำที่มีความรู้ระดับสูง เนื่องจากผ่านการเรียนรู้แบบมืออาชีพ การสืบสอบความรู้ และการประเมินตนเอง นอกจากนี้ผู้นำลักษณะนี้ยังได้ปฏิบัติให้เห็นจริงและเผยแพร่ความเป็นมืออาชีพแบบเดียวกันนี้ไปสู่ชุมชนในโรงเรียน

ให้กว้างขึ้น โดยการส่งเสริมให้เกิดชุมชนการเรียนรู้แบบมีอาชีพและสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อให้เพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ได้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน การเรียนรู้แบบมีอาชีพจึงเป็นการผสมผสาน ทฤษฎีและการปฏิบัติ พร้อมกับเปิดโอกาสให้มีการทดลองปฏิบัติการสอนและการจัดการ ดังนั้นการเรียนรู้จึงเกิดจากประสบการณ์เหล่านี้และจากการให้ข้อมูลย้อนกลับของเพื่อนร่วมงาน

5. เสริมสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมโรงเรียนและวัฒนธรรมการเรียนการสอน ซึ่งอธิบายได้ว่า วัฒนธรรมเปรียบเสมือนกาวที่ผูกมัดองค์การและเชื่อมโยงผู้คนเพื่อให้องค์การบรรลุ เป้าหมายที่ต้องการ นั่นคือ การช่วยให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสเรียนรู้และได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพสูง ด้วยเหตุนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสัมพันธ์กับวัฒนธรรมโรงเรียนและ ความมุ่งมั่นของครู ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา ที่เข้าใจในการปลูกจิตวิญญาณความเป็นครูที่ดีของครูก็จะช่วยให้องค์การมีความเป็นปึกแผ่นและเกิด ประสิทธิภาพได้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิรูปและนวัตกรรมทางการศึกษา ใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง เป็นตัวแบบและบ่มเพาะความเป็น มีอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนจะเข้าใจเป้าหมายของ การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมและ สะท้อนให้เห็นความเชื่อและคุณค่าเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาโดยลงมือสร้างวัฒนธรรมและ บรรยากาศขององค์การที่เน้นความร่วมมือ อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพของโรงเรียน

1.3 หลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอน

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อมุ่งสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้ (Jazzar & Algozzine, 2007; Hallinger, 2009; MacBeath, 2013 อ้างถึงใน รัตนา ดวงแก้ว, 2561, น. 14)

1. ต้องมุ่งเน้นที่การเรียนรู้เป็นอันดับแรก
2. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยต้องเชื่อว่า วัฒนธรรมองค์การ สามารถบ่มเพาะการเรียนรู้ให้กับทุกคนในองค์การ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่มั่นคงและปลอดภัยจะช่วยให้ทุกคนกล้าเสี่ยง พร้อมรับมือกับความล้มเหลวและกล้าเผชิญกับความท้าทาย

3. ให้ความสำคัญกับการสนทนา เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำการเรียนรู้นำ การสนทนาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสามารถวัดคุณภาพของการสนทนาได้จากความกระตือรือร้นร่วมกันใน การแสวงหาคำตอบผ่านการแบ่งปันความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติที่ดี ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในประเด็นการสนทนา

4. ต้องแบ่งปันความเป็นผู้นำ (Shared leadership) บุคลากรทุกคนควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นผู้นำตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและเนื้อหาของงาน ประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญของบุคลากร

5. ต้องให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบที่เชื่อถือได้ร่วมกัน (Shared sense of accountability) เนื่องจากบรรยากาศขององค์การที่มีความร่วมมือร่วมพลังของบุคลากรต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันเพราะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติว่า การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุผลหรือไม่

Center for Educational Leadership (n.d.) ได้เสนอแนวคิดกรอบการทำงานของภาวะผู้นำการเรียนการสอนว่าต้องอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อหลัก 5 ประการได้แก่

1. ความเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้ การเรียนรู้สำหรับนักเรียนและผู้ใหญ่และการเรียนรู้ซึ่งวัดจากการปรับปรุงการสอนและคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ความเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอนจะต้องอยู่กับทีมผู้นำที่อาจารย์ใหญ่ทำหน้าที่เป็น "ผู้นำของผู้นำ"

3. วัฒนธรรมของการปฏิบัติในที่สาธารณะและการปฏิบัติที่ไตร่ตรองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเป็นผู้นำการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและการปรับปรุงการฝึกปฏิบัติ

4. ความเป็นผู้นำการเรียนการสอนที่อยู่บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาษา เศรษฐกิจและสังคมและการเรียนรู้ในชุมชนโรงเรียน

5. ความเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอนมุ่งเน้นไปที่การจัดการทรัพยากรและคนอย่างมีประสิทธิภาพ การสรรหา การจ้าง การพัฒนา การประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

Duke (1987) ได้นำเสนอหลักการ 6 ประการของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของครูและโรงเรียน โดยหลักการ 4 ประการแรกเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับพฤติกรรมการสอน ในขณะที่หลักการที่เหลือเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1. การพัฒนาบุคลากร โดยการสรรหาการศึกษาในการให้บริการและแรงจูงใจพนักงาน

2. การสนับสนุนการเรียนการสอน โดยการจัดกิจกรรมที่รักษาสภาพแวดล้อมและการเรียนรู้

3. การได้มาและการจัดสรรทรัพยากร โดยการจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม และบุคลากรสนับสนุนที่มีทักษะ

4. การควบคุมคุณภาพ โดยมีการประเมินผล การกำกับดูแล การให้รางวัลและการลงโทษ

5. การประสานงาน โดยมีกิจกรรมที่ช่วยป้องกันการข้ามวัตถุประสงค์

6. การแก้ไขปัญหา โดยการคาดการณ์และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน

Murphy (1990) ได้นำเสนอ 4 มิติสำคัญของการเป็นผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาภารกิจและเป้าหมาย
2. การบริหารจัดการการผลิตการศึกษา
3. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ
4. การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุน

Andrew, Bascom & Bascom (1991) ได้กำหนดกลยุทธ์ 4 ประการที่ผู้นำการเรียนการสอนใช้เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ได้แก่

1. ผู้ให้บริการทรัพยากร โดยการจัดหาทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้
2. ทรัพยากรการสอน โดยการจัดหากกลยุทธ์และทักษะ การฝึกสอนการสอนโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพและการประเมินผลการทำงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการสอน
3. การเป็นนักสื่อสาร โดยส่งเสริมการสนทนาระหว่างสมาชิกในโรงเรียนเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เป้าหมาย และวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ
4. สถานะที่มองเห็นได้ โดยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมถึงการแลกเปลี่ยนอย่างไม่เป็นทางการในกิจกรรมประจำวัน

Spillane, Halverson & Diamond (2004) ระบุว่า หลักการของผู้นำการเรียนการสอน มีดังนี้

1. มีการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์การเรียนการสอน
2. มีการพัฒนาและการจัดการวัฒนธรรมโรงเรียนที่เอื้อต่อการสนทนาเกี่ยวกับหลักของการเรียนการสอนโดยการสร้างบรรทัดฐานของความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันและสื่อสารวิชาการระหว่างบุคลากร
3. มีการจัดหาและกระจายทรัพยากร เวลา การสนับสนุนและการชดเชย
4. มีการสนับสนุนการเติบโตและการพัฒนาของครูทั้งรายบุคคลและโดยรวม
5. มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน
6. มีการสร้างบรรยากาศโรงเรียนที่มีปัญหาทางวินัย

จากแนวคิดและหลักการของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้ ได้แก่ การมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน การให้ความสำคัญกับการสนทนาและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การแบ่งปันความเป็นผู้นำ ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบที่เชื่อถือได้ร่วมกัน และการจัดการทรัพยากรและคนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอน

เพื่อให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความชัดเจนและเหมาะสมที่จะใช้ในจะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารมีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้นำเสนอไว้อย่างหลากหลาย แต่ในที่นี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะแนวคิดที่ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ “Instructional Leadership” เช่นเดียวกับที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอน ดังนี้

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ พัทธยา

ชนะพันธ์

พัทธยา ชนะพันธ์ (2555) ได้เสนอแนวคิดองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลต้องใส่ใจการปฏิบัติงานที่มุ่งเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง หาวิธีดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน กำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต้องมีความรู้ความสามารถในการทบทวนผลและใช้ผลนั้นช่วยครู นักเรียน และผู้ปกครองในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอน โดยต้องระบุชัดเจนว่ามีความคาดหวังที่จะให้มีการทดสอบ การตีความ การสนองตอบ และคาดหวังที่จะให้มีการกำกับติดตามกระบวนการทั้งหมด ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนต้องมีบทบาทในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การส่งเสริมครูในการพัฒนาศักยภาพนักเรียน 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์

2. ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนต้องรับผิดชอบการสร้างบรรยากาศการจัดการศึกษาทุกระดับและเป็นบรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของนักเรียนและครูออกมา มีหลายวิธีการที่จะทำให้ได้ผล เช่น การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระบบ การจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เชื่อมโยงแหล่ง

ทรัพยากรภายนอกกับโรงเรียนและระหว่างบ้านกับโรงเรียน พัฒนาบรรยากาศของโรงเรียนที่มีผลให้เกิดการปฏิบัติการสอนที่ดีที่สุด ใส่ใจต่อวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มุ่งการเรียนรู้ที่ดีและยั่งยืน พัฒนาและรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีกับนักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียนรวมไปถึงชุมชน กระตุ้นให้ชุมชนสนับสนุนโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จให้ได้ นั่นก็คือ การสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้แก่ชุมชนด้วย ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ต้องมีบทบาทในการดำเนินงาน ได้แก่ การส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

3. ด้านการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง เป็นการวางแผนการบริหารให้เป็นระบบและช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนต้องวางแผนกลยุทธ์ จัดองค์กรและจัดโครงสร้างขององค์กรอย่างมีระบบ กำหนดวิธีการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนร่วมกับครู ทำการศึกษาถึงสภาพปัจจุบันปัญหาของงานด้านวิชาการโดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและการทำงานตามแผน ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องแสดงออกอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่ทรงคุณค่าและต้องมีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีนโยบายและแผนงานทางวิชาการที่ชัดเจน พัฒนากลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมายให้ได้ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงต้องมีบทบาทในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ 3) การเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือและศรัทธา

4. ด้านการนิเทศและการประเมินผลปฏิบัติการสอน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีสิ่งที่จะช่วยพัฒนาครูในด้านการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด นั่นคือการนิเทศการสอน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการต่อไปนี้ 1) เพื่อพัฒนาคน ซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น 2) เพื่อพัฒนางาน มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครู นั่นคือพัฒนาการสอนของครูนั่นเอง 3) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ เกิดจากการทำงานร่วมกัน ผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตามไม่ใช่การทำภายใต้การถูกบังคับ การตรวจตราหรือการจับผิด และ 4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ถือเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เพราะขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศก็ย่อมจะไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจะแปรเปลี่ยนไปตามระบบการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตร การจัดและการดำเนินการสอน ผู้บริหารและครูจะต้องได้รับความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาความรู้เพื่อรับการเปลี่ยนแปลงและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นอยู่

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการนิเทศและการประเมินผลปฏิบัติการสอน ต้องมีบทบาทในการดำเนินงาน ได้แก่ การเป็นผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร และการประเมินผลการปฏิบัติการสอน

5. ด้านการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน หลักสูตรเป็นแม่แบบที่จะเป็นตัวชี้นำสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา หรือเป็นตัวกำหนดทิศทางของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ หลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552, น. 96) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนต้องหาวิธีว่าจะต้องเตรียมการในการจัดทำหลักสูตร จัดทำหลักสูตร วางแผนการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนทำการประเมินหลักสูตร โดยจะบริหารหลักสูตรอย่างไรจึงจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไรที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเป็นบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการให้แก่ครูโดยเข้าไปร่วมดำเนินการกับครูในการปรับปรุงงานหลักสูตรการเรียนการสอน และในการพัฒนาหลักสูตรควรให้หลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีบทบาทในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร 2) การจัดทำหลักสูตร 3) การวางแผนการใช้หลักสูตร 4) การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ และ 5) การประเมินการใช้หลักสูตร

6. ด้านการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนต้องให้การส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมุ่งมั่นในการสร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ต้องบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นแรงผลักดันให้งานวิจัยของครูมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริงและให้ครูมีกำลังใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยต่อไป การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการพัฒนาครูมีผลทางบวกต่อการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ต้องมีบทบาทในการดำเนินงาน ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาตนเอง และการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู

2. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Murphy

Murphy (1990, pp. 163-200) ได้สร้างกรอบภาวะผู้นำการเรียนการสอน ซึ่งรวบรวมจากการศึกษาวิจัยและข้อค้นพบจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล การปรับปรุงโรงเรียน การพัฒนาครู และการเปลี่ยนแปลงองค์การ กรอบแนวคิดนี้ประกอบด้วยมิติภาวะผู้นำการเรียนการสอนใน 4 มิติ ดังนี้

1. การสร้างพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน เป็นเรื่องพื้นฐานในการสร้างค่านิยมร่วม และเชื่อมโยงการทำงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์เดียวกัน ซึ่ง Murphy ได้แยกมิตินี้ ออกเป็นพฤติกรรมหลักของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดทำกรอบเป้าหมายโรงเรียน คือ การกำหนดเป้าหมายที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกคน โดยการรวบรวมข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนทั้งที่ผ่านมาและที่เป็นปัจจุบัน และการสื่อสารเป้าหมายโรงเรียนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และครูให้เป็นที่เข้าใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การบริหารหน้าที่การผลิตทางการศึกษาของโรงเรียน เป็นมิติที่เน้นพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำส่งเสริมการสอนที่มีคุณภาพโดยการจัดประชุมและประเมินครู การเยี่ยมห้องเรียน การให้คำแนะนำและสะท้อนผลการสอนและกระบวนการเรียนรู้ กำหนดงานของครูเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนยังต้องจัดและป้องกันเวลาการสอนโดยให้ถือว่าเป็นนโยบายและกลยุทธ์ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูบริหารจัดการหลักสูตร เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แบบการประเมินของรัฐ และหลักสูตรของเขตพื้นที่การศึกษา กำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนบ่อย ๆ ผู้นำการเรียนการสอนเป็นแบบอย่างในการใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมายและประเมินการสอน

3. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อปทัสถาน ความเชื่อ และทัศนคติของครู นักเรียน และผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียนที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สร้างความคาดหวังและมาตรฐานเชิงบวกโดยการอยู่ในโรงเรียนให้มากที่สุด มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียน และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู มิติดังกล่าวเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน

4. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน คือการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนงานการเรียนการสอน มิติดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าผู้นำการเรียนการสอนสร้างโครงสร้างและกระบวนการขององค์การที่สนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน สร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ ให้โอกาสแก่นักเรียนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมีความหมาย พัฒนาความร่วมมือและความสามัคคีของครู รักษาทรัพยากรภายนอกที่สนับสนุนเป้าหมายของโรงเรียน และรวมสายสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

3. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Heck, Lerson & Marculides

Heck, Lerson & Marculides (1990, p. 95) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นผู้นำการเรียนการสอนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน
 2. สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ของนักเรียนสูง

3. จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
4. อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้
5. นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู
6. ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
7. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

4. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Glickman

Glickman (1990, p. 11) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารที่มีประสิทธิผล มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำการเรียน
 การสอน เพื่อใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบย่อย คือ

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผล
- 1.3 ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับปรัชญาในการจัดการศึกษา
- 1.4 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางการบริหาร
- 1.5 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารการเปลี่ยนแปลง
- 1.6 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) เป็นภาระหน้าที่ที่สัมพันธ์กับด้านความรู้
 มีองค์ประกอบย่อย คือ

- 2.1 การนิเทศและประเมินผลการสอน
- 2.2 การพัฒนาบุคลากรและทีมงาน
- 2.3 การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.4 การพัฒนากระบวนการกลุ่ม
- 2.5 การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.6 การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2.7 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ด้านทักษะ (Skills) เป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล
 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 3.1 ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skills) ได้แก่

- 1) ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 2) ทักษะการติดต่อสื่อสาร
- 3) ทักษะการนิเทศ
- 4) ทักษะการแนะแนวทางการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่ม

3.2 ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ได้แก่

- 1) ทักษะการกำหนดเป้าหมายหรือการกำหนดวิสัยทัศน์
- 2) ทักษะการประเมินผลและการวางแผน
- 3) ทักษะการสังเกต
- 4) ทักษะการวิจัยและประเมินผล

5. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Weber

Weber (1996, pp. 253-278) ได้อธิบายถึงความจำเป็นของการมีภาวะผู้นำการเรียนการสอนโดยไม่ต้องคำนึงถึงโครงสร้างองค์การของโรงเรียนสรุปได้ว่า ถ้าความเป็นผู้นำการเรียนการสอนไม่มีอยู่ในตัวตนของผู้บริหารโรงเรียน ก็ยังจำเป็นจะต้องกำหนดว่าผู้นำควรมีลักษณะเช่นใด เพื่อสร้างโรงเรียนที่มุ่งเน้นด้านวิชาการและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกคน ซึ่ง Weber ได้จัดลักษณะจำเป็น 5 ประการเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน เป็นกระบวนการความร่วมมือที่แข่งขันและเป็นกระบวนการสะท้อนความคิดเห็นเพื่อสร้างพันธกิจที่ชัดเจนและชัดเจน พันธกิจของโรงเรียนจะเป็นสิ่งผูกมัดครู นักเรียน และผู้ปกครองให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำการเรียนการสอนต้องให้โอกาสผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายความคิดเห็นและความคาดหวังของโรงเรียนเพื่อร่วมกันสร้างพันธกิจของโรงเรียน

2. การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนต้องสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน ความรู้ความสามารถของผู้นำการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาการและการนิเทศการปฏิบัติงานในห้องเรียน ทำให้ครูได้รับการจัดทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้โอกาสนักเรียนประสบผลสำเร็จได้ ช่วยส่งเสริมให้ครูใช้งานวิจัยเพื่อการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดและใช้งานวิจัยเพื่อกลยุทธ์ทางวิชาการให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายเพื่อผลการเรียน

3. ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก ประกอบด้วย ความคาดหวังและทัศนคติของโรงเรียนโดยรวม แท้จริงแล้วในจำนวนองค์ประกอบที่สำคัญทั้งหมดที่ปรากฏว่ามีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดอาจเป็นการกำหนดความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติที่ฝ่ายบริหาร ครู และนักเรียนยึดถือเกี่ยวกับการเรียนรู้ ผู้นำการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นบวกได้โดยการสื่อสารเป้าหมายทางวิชาการให้เป็นที่เข้าใจ การตั้งความ

คาดหวังไว้สูงเพื่อผลการปฏิบัติงาน การสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นระเบียบ มีความคาดหวังทางวินัยในการทำงานเพื่อให้ครูมีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อโรงเรียน

4. การสังเกตและปรับปรุงการสอน เริ่มต้นด้วยการที่ผู้นำการเรียนการสอนสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับครู การสังเกตการณ์เป็นโอกาสการปฏิสัมพันธ์เชิงอาชีพ ปฏิสัมพันธ์นี้ทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้สังเกตการณ์และผู้รับการสังเกตการณ์ อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกันได้เกิดขึ้นจากสองคนที่เกี่ยวข้องโดยได้รับสารสนเทศที่มีค่าเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนเพิ่มพูนประสบการณ์โดยเน้นงานวิจัยให้เป็นพื้นฐานในการริเริ่มกลยุทธ์การสอน การซ่อมเสริม และการเข้าใจความแตกต่างของบทเรียน

5. การประเมินการสอน ถือว่าสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ผู้นำการเรียนการสอนควรเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบ การบริหารจัดการ การวิเคราะห์และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร จากการศึกษาตรวจสอบหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ครูสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการแก้ไขและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

6. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Hallinger

Hallinger (2000 อ้างถึงใน กาญจนา สงณรงค์, 2558) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
3. การนิเทศและประเมินผลการสอน
4. การประสานงานการนำหลักสูตรไปใช้
5. การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
6. การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
7. การใส่ใจดูแลครูและนักเรียน
8. การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครู
9. การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครู
10. การเสริมสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้เรียน

7. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Fleming & Fleming

Fleming & Fleming (2001) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องได้รับการฝึกทักษะให้มีภาวะผู้นำการเรียนการสอน โดยต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนวิธีการสอนและการบริหารการเปลี่ยนแปลง

2. ให้การสนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการสอนแก่ครู
3. เยี่ยมห้องเรียนเพื่อความมุ่งหมายต่อการพัฒนาการสอน
4. สร้างแรงจูงใจและบรรยากาศการมีส่วนร่วม การกำหนดเงื่อนไขและการให้ผลสะท้อนกลับ
5. ใช้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเพื่อความสำเร็จของนักเรียน
6. ใช้ข้อมูลของบุคลากรเพื่อกำหนดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครู

8. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Chell

Chell (2001) ได้สรุปองค์ประกอบของการเป็นผู้นำการเรียนการสอนจากข้อมูลฐานการวิจัยในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลไว้ 7 ด้าน ดังนี้

1. การนิเทศและประเมินผลการสอน
2. การพัฒนาบุคลากร
3. การจัดหลักสูตรที่พัฒนาความรู้และกิจกรรมนักเรียน
4. การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม
5. การส่งเสริมให้มีการทำงานวิจัย
6. การพัฒนาบรรยากาศในโรงเรียน
7. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

9. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Van Deventer &

Kruger

Van Deventer & Kruger (2003) ได้สรุปองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน
2. การจัดการหลักสูตรและการสอน
3. การนิเทศการสอน
4. การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน
5. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

10. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนตามแนวคิดของ McEwan

McEwan (2003) มีแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้นำการเรียนการสอนจะต้องทำงานต่าง ๆ ให้เกิดผลดีต่อชีวิตของนักเรียนและครู โดยมีองค์ประกอบในการปฏิบัติสู่ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล 7 ประการ ดังนี้

1. สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการนั้น

2. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการให้แก่ครูได้
3. สร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มุ่งการเรียนรู้
4. สื่อสารสร้างความเข้าใจกับนักเรียนและครูเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน
5. ตั้งความคาดหวังต่าง ๆ ไว้อย่างสูงสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน
6. พัฒนาครูแกนนำ
7. พัฒนาและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ครูและผู้ปกครองนักเรียน

11. องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของ Qian, Walker, & Li

Qian, Walker & Li (2017 อ้างถึงใน รัตนา ดวงแก้ว, 2561) ได้เสนอโมเดลภาวะผู้นำการเรียนการสอนและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศจีน ซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่มีการผสมผสานระหว่างแนวคิดแบบดั้งเดิมกับแนวคิดแบบใหม่ ประกอบด้วย 6 มิติ ดังนี้

1. มิติการกำหนดเป้าประสงค์และทิศทางการพัฒนา เป็นมิติที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสวงหาจุดแข็งและขยายจุดแข็งของโรงเรียน เช่น หลักสูตรและการเรียนการสอน กิจกรรมนอกหลักสูตร หรือกลยุทธ์การพัฒนาครู โดยนำจุดแข็งไปใช้พัฒนาแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อให้ครูเข้าใจภาระงานที่ต้องรับผิดชอบตามลำดับความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. มิติการประเมินและกำกับติดตามการเรียนการสอน เป็นมิติที่ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำและนิเทศครูเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ โดยในระหว่างการสอนแต่ละวัน ผู้บริหารควรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูโดยตรงเกี่ยวกับการสอนของครู
3. มิติการส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกและความร่วมมือระหว่างคณะครู เป็นมิติที่ผู้บริหารสถานศึกษาออกแบบนโยบายใหม่โดยอาศัยการมีส่วนร่วมเพื่อให้มั่นใจว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกันของคณะครูในองค์กรนั้นมีความปลอดภัยและสร้างสรรค์
4. มิติการปรับหลักสูตรให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยง เป็นมิติที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
5. มิติการยกระดับการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถของครู เป็นมิติที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนโดยส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน และสนับสนุนให้ครูแสวงหาแหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู
6. มิติการส่งเสริมการสื่อสารภายนอกเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นมิติที่ผู้บริหาร

สถานศึกษานำคณะครูสำรวจและสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกเพื่อสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ อาทิ สร้างความสัมพันธ์กับเขตพื้นที่การศึกษา ชุมชนและพันธมิตรของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ครูผู้สอนมีกลยุทธ์การสอนใหม่และทันสมัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อดูความเหมือนและความต่างของตัวแปรและสังเคราะห์เป็นตัวแปรองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย โดยพิจารณาตัวแปรที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำเสนอในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอน

องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอน	พัทธยา ชนะพันธ์ (2555)	Murphy (1990)	Heck, Lerson, & Marculides (1990)	Glickman (1990)	Weber (1996)	Hallinger (2000)	Fleming & Fleming (2001)	Chell (2001)	Van Deventer & Kruger (2003)	McEwan (2003)	Qian, Walker & Li (2017)	ความถี่
1. การนิเทศ การเยี่ยมห้องเรียน และประเมินผลการสอน	√	√	√	√	√	√	√	√	√	-	√	10
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน	√	√	-	√	√	√	√	√	√	-	√	9
3. ส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม บรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	√	√	√	√	√	√	-	√	√	√	-	9

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของภาวะ ผู้นำการเรียนการสอน	พัทธยา ชนะพันธ์ (2555)	Murphy (1990)	Heck, Lerson, & Marculides (1990)	Glickman (1990)	Weber (1996)	Halling (2000)	Fleming & Fleming (2001)	Chell (2001)	Van Deventer & Kruger (2003)	McEwan (2003)	Qian, Walker & Li (2017)	ความถี่
4. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	√	√	√	-	√	√	-	-	√	-	√	7
5. การส่งเสริมการ พัฒนาวิชาชีพสำหรับครู	√	-	-	√	-	√	√	√	-	√	√	7
6. การพัฒนาศักยภาพ ของผู้เรียน	√	√	-	√	-	-	√	√	-	√	-	6
7. การตรวจสอบความ ก้าวหน้าของนักเรียน	√	√	√	-	-	√	-	-	√	-	-	5
8. การส่งเสริมสัมพันธ- ภาพที่ดีกับนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน	-	-	-	√	-	-	-	√	-	√	√	4
9. การสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	-	√	-	-	-	√	-	-	-	√	-	3
10. การเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้แก่ครู	√	-	-	√	-	-	-	-	-	√	-	3
11. การควบคุมการใช้ เวลาในการจัดการเรียน การสอน	-	√	-	-	-	√	-	-	-	-	-	2

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของภาวะ ผู้นำการเรียนการสอน	พัทธยา ชนะพันธ์ (2555)	Murphy (1990)	Heck, Lerson, & Marculides (1990)	Glickman (1990)	Weber (1996)	Hallinger (2000)	Fleming & Fleming (2001)	Chell (2001)	Van Deventer & Kruger (2003)	McEwan (2003)	Qian, Walker & Li (2017)	ความถี่
12. การพัฒนาและสร้าง มาตรฐานด้านวิชาการ	-	-	-	-	-	√	-	-	-	√	-	2
13. การตั้งความคาดหวัง สูงกับครู	-	-	-	-	-	√	-	-	-	√	-	2
14. การสื่อสารภายนอก เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้	-	√	-	-	-	-	-	-	-	-	√	2
15. การส่งเสริมการ ทำงานเป็นทีม/กระบวน การกลุ่ม	-	-	-	√	-	-	-	√	-	-	-	2
16. การส่งเสริมการ ทำงานวิจัย	-	-	-	√	-	-	-	√	-	-	-	2
17. อำนวนยแหล่ง ทรัพยากรที่จำเป็นใน การจัดการเรียนรู้	-	-	√	-	-	-	√	-	-	-	-	2
18. การเอาใส่ดูแลครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด	-	-	-	-	-	√	-	-	-	-	-	1
19. การเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจสำหรับครู	-	-	-	-	-	√	-	-	-	-	-	1

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของภาวะ ผู้นำการเรียนการสอน	พัทธยา ชนะพันธ์ (2555)	Murphy (1990)	Heck, Lerson, & Marculides (1990)	Glickman (1990)	Weber (1996)	Hallinger (2000)	Fleming & Fleming (2001)	Chell (2001)	Van Deventer & Kruger (2003)	McEwan (2003)	Qian, Walker & Li (2017)	ความถี่
20. จัดห้องเรียนให้เอื้อ ต่อการจัดการเรียน การสอนของครู	-	-	√	-	-	-	-	-	-	-	-	1
21. ทักษะภาวะผู้นำและ ทักษะด้านเทคนิค	-	-	-	√	-	-	-	-	-	-	-	1
22. การเสริมสร้าง แรงจูงใจสำหรับผู้เรียน	-	-	-	-	-	√	-	-	-	-	-	1
23. สร้างแรงจูงใจและ บรรยากาศการมีส่วนร่วม การกำหนดเงื่อนไข และการให้ผลสะท้อน กลับ	-	-	-	-	-	-	√	-	-	-	-	1

จากตารางที่ 2.1 แสดงถึงการสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำ
การเรียนการสอนของผู้บริหาร พบว่าตัวแปรสำคัญที่จะบ่งบอกถึงภาวะผู้นำการเรียนการสอนของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งนักวิชาการ (พัทธยา ชนะพันธ์, 2555; Murphy, 1990; Heck, Lerson &
Marculides, 1990; Glickman, 1990; Weber, 1996; Hallinger, 2000; Fleming & Fleming,
2001; Chell, 2001; Van Deventer & Kruger, 2003; McEwan, 2003 และ Qian, Walker & Li,
2017) มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่โดยพิจารณาจากตัวแปรที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึง
กันที่มีความถี่สูงสุด 6 ลำดับแรก จากนั้นจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นตัวแปรหลัก ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 การนิเทศและประเมินผลการสอน พิจารณาจากตัวแปรการนิเทศและประเมินผลการสอน ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 10 คน

ตัวแปรที่ 2 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พิจารณาจากตัวแปรส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม บรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ 3 การบริหารหลักสูตรและการสอน พิจารณาจากตัวแปรการบริหารหลักสูตรและการสอน ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ 4 การกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ พิจารณาจากตัวแปรการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 7 คน

ตัวแปรที่ 5 การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ พิจารณาจากตัวแปรการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครู ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 7 คน

ตัวแปรที่ 6 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน พิจารณาจากตัวแปรการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 คน

ดังนั้น ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตัวแปรภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร ได้แก่ 1) การนิเทศและประเมินผลการสอน 2) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 3) การบริหารหลักสูตรและการสอน 4) การกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ 5) การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ และ 6) การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ซึ่งรายละเอียดในการศึกษารอบแนวคิดในแต่ละด้าน ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1. ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน

การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานและพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็วกว่าโดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษาในอันที่จะปรับปรุง ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น เพื่อให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพและนักเรียนมีความก้าวหน้าในการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการหลายคนท่านได้ให้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศและประเมินผลการสอน ไว้ดังนี้

พัทธยา ชนะพันธ์ (2555) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการนิเทศ และการประเมินผลการสอนว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีสิ่งที่จะช่วยพัฒนาครูในด้านการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงที่สุดนั่นคือการ

นิเทศการสอน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ต่อไปนี้ 1) เพื่อพัฒนาคน ซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียน ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น 2) เพื่อพัฒนางาน มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครู นั่นคือพัฒนาการสอนของครูนั่นเอง 3) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ เกิดจากการทำงานร่วมกัน ผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตามไม่ใช้การทำภายใต้การถูกบังคับ การตรวจตราหรือการจับผิด 4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ถือเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เพราะขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศก็ย่อมจะไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจะแปรเปลี่ยนไปตามระบบการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตร การจัดและการดำเนินการสอน ผู้บริหารและครูจะต้องได้รับความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาความรู้เพื่อรับการเปลี่ยนแปลงและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นอยู่

เมตตา สอนเสนา (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน หมายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติงานได้แก่ การนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรและการประเมินผลการปฏิบัติงานสอน

บรรพต รุ่งเจนทร์ (2557) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนว่า หมายถึง การบริหารจัดการโดยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ได้แก่ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะนิเทศการศึกษาเพื่อกำกับติดตามให้ความช่วยเหลือและพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการนิเทศภายในอย่างเป็นกัลยาณมิตร แลกเปลี่ยนบุคลากรการนิเทศกับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อสร้างความเข้มแข็ง พร้อมกับการพัฒนาเฉพาะทาง เช่น การนิเทศเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการสร้างนวัตกรรม ฯลฯ การประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

Krug (1992) กล่าวถึงภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านนิเทศและประเมินผลการสอนว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการนิเทศการสอนโดยให้ถือว่าเป็นวิธีการพัฒนาครูอย่างจริงจังมากกว่าจะเป็นเพียงการนิเทศการสอนตามสภาพปัญหา โดยการมองไปข้างหน้าว่าเวลานี้ทำอะไรได้ไม่ใช่มองว่าทำอะไรแล้ว ผู้นำการเรียนการสอนต้องให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพในตัวของคนซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนได้

Weber (1996) ได้อธิบายลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านนิเทศและประเมินผลการสอนว่า เป็นการสังเกตและปรับปรุงการสอนที่เริ่มด้วยการที่ผู้นำการเรียนการสอนสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ปฏิสัมพันธ์นี้ทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้สังเกตการณ์และผู้รับการสังเกตการณ์ อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกันได้เกิดขึ้นจากสองคนที่เกี่ยวข้องโดยได้รับสารสนเทศที่มีค่าเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนเพิ่มพูนประสบการณ์โดยเน้นงานวิจัยให้เป็นพื้นฐานในการริเริ่มกลยุทธ์การสอน การส่งเสริม และการเข้าใจความแตกต่างของบทเรียน ส่วนการประเมินการสอนถือว่าสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบ การบริหารจัดการ การวิเคราะห์ และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร จากการตรวจสอบหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ครูสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการแก้ไขและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

Hallinger (2000) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่ในการเรียนการสอนของครูต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของโรงเรียนด้วยการสังเกตการสอนอย่างไม่เป็นทางการและตรวจสอบจากผลงานนักเรียน และได้สะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลโดยการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยการร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินการสอนโดยเริ่มจากการมีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบ การบริหารจัดการ การวิเคราะห์ และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

2. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบการสร้างบรรยากาศการศึกษาทุกระดับและต้องเป็นบรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของนักเรียนและครูออกมา มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ไว้ดังนี้

ปราณี รุ่งทอง (2550, น. 29) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการว่า หมายถึง การส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกที่

สมาชิกในสถานศึกษาสามารถรับรู้ได้ โดยการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และการรับรู้ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษา หรือสภาพการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นการรับรู้การบริหารงานของผู้บริหารที่มีต่อพฤติกรรมและการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา

ธีระพร อายุวัฒน์ (2552, น. 142) แสดงทรรศนะว่า ในการแสดงภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการนั้น ผู้บริหารต้องส่งเสริมการสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารหรือสังคมสารสนเทศที่ความรู้ทั้งหมดไม่ได้อยู่ที่ตัวครู แต่จะมีแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แหล่งการเรียนรู้ สื่อมวลชนที่แพร่หลายทั้งในประเทศและนอกประเทศ เป็นความรู้ที่ไม่มีพรมแดน และเป็นความรู้ที่ทุกคนในสังคมสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ดังนั้นกระบวนการที่ของการจัดการเรียนรู้จึงต้องเปลี่ยนบทบาทของครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวกแก่ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน และต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสสืบเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย

พัทธยา ชนะพันธ์ (2555) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการว่า หมายถึง การส่งเสริมและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน

อำภาพรธณ ตันตินาครกุล (2558, น. 18) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการว่า เป็นการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประกอบด้วย 5 ภารกิจได้แก่ การควบคุมดูแลเวลาในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู การอยู่ในโรงเรียนเป็นประจำ การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู และการจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งภารกิจในด้านนี้จะเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนไปสู่โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียนในโรงเรียน

Hallinger & Murphy (1985, pp. 221–224) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันในเรื่องของบรรทัดฐานและทัศนคติของบุคลากรและนักเรียน โดยในโรงเรียนผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนทั้งด้านตัวครู นักเรียน และการเรียนการสอน รวมทั้งมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจำแนกบทบาทในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนได้เป็น 6 องค์ประกอบ คือ

1. การควบคุมการใช้เวลาในการสอน เวลาที่ใช้ในการสอนของครูนับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่เวลาที่ใช้ในการสอนของครูในห้องเรียนมักจะสูญเสียไปกับการแนะนำกฎเกณฑ์ในการเรียนให้กับเด็ก เด็กที่เรียนช้า รวมทั้งคำร้องขอจากฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องหาทางควบคุมกิจกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดโดยกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารที่สามารถนำนโยบายการกำจัดอุปสรรคต่างๆ ของการสอนในห้องเรียนให้หยุดชะงักลงได้ก็จะสามารถเพิ่มเวลาในการเรียนอย่างมีศักยภาพและนักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิดของผู้บริหารเป็นการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับนักเรียนและผู้บริหารกับครูซึ่งปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการแบบนี้จะทำให้ผู้บริหารได้ข้อมูลมากมายเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนและครู ผู้บริหารจะมีโอกาสในการสื่อสารเป้าหมายระดับต่าง ๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนและครูทราบ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับครูและนักเรียนจึงเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาโรงเรียน และสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันอันจะส่งผลให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียนอีกด้วย

3. การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู เป็นการสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ รวมถึงการให้รางวัลและการให้การยอมรับการทำงานของครู ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารในการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจไม่ใช่เพียงเงินอย่างเดียวแต่อาจเป็นคำชมเชยทั้งโดยส่วนตัวหรือการยอมรับของสังคม เช่น การมอบใบประกาศเกียรติคุณ และการให้รางวัลอย่างเป็นทางการ

4. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพแก่ครู โดยจัดให้มีการฝึกอบรมขณะทำงานรวมทั้งการช่วยให้ครูได้เรียนรู้ถึงการผสมผสานทักษะต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้ ซึ่งการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายขององค์การได้นั้นผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาความรู้อยู่เสมอ

5. การพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ มาตรฐานทางวิชาการที่สูงและมีความชัดเจนจะเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความคาดหวังซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน ซึ่งมาตรฐานที่สูงขึ้นจะแสดงให้เห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่ที่จะพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งบรรยากาศในทางบวกขององค์การ การปรับปรุงบรรยากาศจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการตอบสนองต่อผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดการริเริ่มความคาดหวังและสภาพใหม่ๆ ซึ่งจุดประสงค์สุดท้ายก็คือ การปรับปรุงการเรียนการสอน

6. การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมบรรยากาศด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ทำได้โดยการให้รางวัลและการให้การยอมรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการสูง และเมื่อนักเรียนมีการปรับปรุงผลการเรียนดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารต้องให้โอกาสนักเรียนในการเป็นที่ยอมรับของห้องเรียนและในโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานระหว่างห้องเรียนและโรงเรียนในด้านการให้รางวัลเพื่อเป็นการยืนยันว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างจริงจังในการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนนั้น

Barth (1990, pp. 161–172) กล่าวถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนว่าจะต้องมีระบบของการให้แรงเสริมที่เด่นชัดแก่ครูและนักเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้นนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการสรุปได้เป็น 6 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1. ชุมชนของผู้รักการเรียน โดยเชื่อว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่จะสามารถสร้างชุมชนของผู้รักการเรียนได้ นั่นคือ เป็นชุมชนที่ยอมรับว่าความรู้คืออำนาจ เป็นชุมชนที่รักการเรียนและถือว่าการเรียนคือชีวิต เป็นสังคมที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดเวลา มีบรรยากาศของนักวิชาการ ครู อาจารย์ และผู้บริหารเป็นนักวิชาการที่ทุ่มเทเวลาให้กับการค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนอย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา ส่วนนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลแม่แบบที่ดีก็จะพัฒนาเป็นนักวิชาการที่ดีไปด้วย

2. สภาพกัลยาณมิตรร่วมวิชาชีพ เป็นความสัมพันธ์อันดีเยี่ยมของครู และผู้บริหารโรงเรียนมีผลอย่างสำคัญในการสร้างความสำเร็จและคุณภาพในตัวผู้เรียน

3. กล้าเสี่ยงที่จะทำในสิ่งใหม่ มีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การเสี่ยงทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเรียนรู้ การเรียนรู้จะไม่เกิดหากบุคคลนั้นอยู่เฉยๆ โดยไม่ทำอะไร ดังนั้น การศึกษาในโรงเรียนควรเป็นการศึกษาโดยการสัมผัสความจริงทำให้รู้ความจริง

4. เคารพในความแตกต่างของผู้อื่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารโรงเรียน เกิดเป็นความรู้สึกที่ดีในบรรยากาศของโรงเรียนที่ยอมรับและเคารพในความแตกต่างและยังส่งผลให้เรียนรู้ได้ดีอีกด้วย

5. เป็นสถานที่แห่งความสุข โรงเรียนควรจะเป็นสถานที่ที่ทุกคนอยู่แล้วมีความสุข บุคลากรมีอารมณ์ขัน

6. มีความกังวลเล็กน้อยแต่มีมาตรฐานสูง โรงเรียนที่ดีควรมีความคาดหวังในตัวนักเรียนสูง ต้องการให้นักเรียนทุกคนทำในสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อความเป็นเลิศในเชิงวิชาการ แต่ในขณะเดียวกันบรรยากาศของการเรียนควรผ่อนคลายไม่ตึงเครียดมากเกินไป เพราะอาจส่งผลต่อสภาพจิตใจและอารมณ์ของนักเรียน

Murphy (1990) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการว่า เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อปทัฏฐาน ความเชื่อ และทัศนคติของครู นักเรียน และผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียนที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สร้างความคาดหวังและมาตรฐานเชิงบวกโดยการปรากฏตัวในโรงเรียนให้มากที่สุด มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียนและส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการการเรียนการสอนในห้องเรียน

Krug (1992) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการว่า เป็นการสร้างบรรยากาศที่แสดงว่าทุกคนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จได้ จึงเป็นการยากที่จะไม่เรียนรู้ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบการสร้างบรรยากาศการศึกษาในทุกระดับและต้องเป็นบรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของนักเรียนและครูออกมา เช่นการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

Weber (1996) ได้อธิบายลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการว่า เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวกประกอบด้วย ความคาดหวังและทัศนคติของโรงเรียนโดยรวม แท้จริงแล้วในจำนวนองค์ประกอบที่สำคัญทั้งหมดที่ปรากฏว่ามีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดอาจเป็นการกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่ฝ่ายบริหาร ครู และนักเรียนยึดถือเกี่ยวกับการเรียนรู้ ผู้นำการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นบวกได้โดยการสื่อสารเป้าหมายทางวิชาการให้เป็นที่เข้าใจ การตั้งความคาดหวังไว้สูงเพื่อผลการปฏิบัติงาน การสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นระเบียบ มีความคาดหวังทางวินัยในการทำงานเพื่อให้ครูเพิ่มความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อโรงเรียน

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด จัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งจูงใจสำหรับครูและสิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ ยอมรับและเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

หลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรเป็นอย่างดี สามารถบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการสอน ไว้ดังนี้

สิร์รานี วสุภัทร (2551, น. 54-55) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน คือ การติดตาม ดูแลความร่วมมือในการนำหลักสูตรไปใช้นั้น โดยผู้บริหารต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างต่อเนื่องในการสร้างหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานทั้งส่วนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน

ธีระพร อายุวัฒน์ (2552, น. 96) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนจะต้องหาวิธีว่าจะต้องเตรียมการในการจัดทำหลักสูตร วางแผนการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนทำการประเมินหลักสูตรโดยจะบริหารหลักสูตรอย่างไรจึงจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไรที่ทำให้เกิดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ต้องสร้างโอกาสให้โรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น. 33-34) ระบุว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามนโยบายและปรัชญาของการศึกษาและหลักสูตร อำนาจการในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร ใช้ข้อมูลจากการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ประสานงานกับบุคคลอื่นในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ทำงานร่วมกับผู้นิเทศในการใช้หลักสูตรให้สัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เตรียมผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร อำนาจความสะดวกในเรื่องเวลา และเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

โกศิษฐ์ เปลรินทร์ (2552, น. 141-144) ได้แสดงทรรศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน จะต้องสร้างความเข้าใจโดยให้ครูทราบถึงความสำคัญของความสอดคล้องว่าหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด ต้องแนะนำแนวปฏิบัติได้โดยให้มีการปรึกษาหารือหรือมีการประชุมพบปะกัน ศึกษาขอบข่ายและลำดับของหลักสูตร แลกเปลี่ยนวิธีการสอน ช่วยกันวิเคราะห์ผลงาน

นักเรียนเพื่อทราบความมีประสิทธิภาพของการสอน เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

Murphy (1990, p. 201) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนต้องจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการเรียนการสอน สนับสนุนและจัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นเพื่อให้ครูประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานการสอนโดยจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดเตรียม/จัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรให้เพียงพอและครบตามความต้องการของครู

Krug (1992, p. 430) ได้สรุปว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนต้องเป็นแหล่งข้อมูลความรู้เบื้องต้นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องสามารถสร้าง ออกแบบ ใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยเข้าไปร่วมดำเนินการกับครูในการปรับปรุงงานหลักสูตรการเรียนการสอน และในการพัฒนาหลักสูตรควรให้หลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทน ชุมชน/ท้องถิ่นและตัวนักเรียนเอง

Weber (1996) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนต้องสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน ความรู้ความสามารถของผู้นำการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาการและการนิเทศการปฏิบัติงานในห้องเรียน ทำให้ครูได้รับการจัดทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้โอกาสนักเรียนประสบผลสำเร็จได้ ช่วยส่งเสริมให้ครูใช้งานวิจัยเพื่อการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดและใช้งานวิจัยเพื่อกลยุทธ์ทางวิชาการให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายเพื่อผลการเรียน

Hallinger (2000) กล่าวถึง ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนต้องสามารถประสานงานการนำหลักสูตรไปใช้ นั่นคือผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบการประสานงานด้านหลักสูตรในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน กำกับติดตามการใช้หลักสูตรในชั้นเรียน ประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษากับการใช้แบบทดสอบต่างๆ นำผลการประเมินนักเรียนมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับครูและมีส่วนร่วมในการพิจารณาทบทวนหลักสูตรสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึงคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร กำกับติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของหลักสูตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สนับสนุน จัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการ

ประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนและนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป

4. ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้

การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ คือ การวางแผนการบริหารจัดการองค์การให้เป็นระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นงานเริ่มต้นและเป็นงานต่อเนื่องตลอดในกระบวนการบริหารและการจัดการของหน่วยงานหรือของระบบการบริหารองค์การ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาเพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดสนับสนุนเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สิร์รานี วสุภัทร (2551, น. 54-55) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารนำวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ประกอบด้วย ค่านิยม ความท้าทาย และโอกาสต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาของนักเรียน มีกระบวนการเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ดำเนินการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ มีการทบทวนตรวจสอบโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และจัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ

โกศิษฐ์ เปลรินทร์ (2552, น. 133-134) แสดงทรรศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องแสดงออกอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่ทรงคุณค่าและต้องมีวิสัยทัศน์ (Values and Vision) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีนโยบายและแผนงานทางวิชาการที่ชัดเจน พัฒนากลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมายให้ได้

พิมพ์ิษา ขงเกียรติกาญจน์ (2553) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนต้องให้ความสำคัญในเรื่องการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา การประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศและการวัดผลประเมินผล จัดทำระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้เกิดเป็นประสิทธิผลของโรงเรียน

บรรพต รุ่งเจนทร์ (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดภาพอนาคต พันธกิจ และเป้าหมายที่มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนโดยสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นเพื่อสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายได้รับรู้และร่วมพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายดังกล่าวให้บรรลุผลสำเร็จ

Murphy (1990) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้อัน การสร้างพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนเป็นเรื่องพื้นฐานในการสร้างค่านิยมร่วม และเชื่อมโยงการทำงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์เดียวกัน เขาได้แยกมิตินี้ออกเป็นพฤติกรรมหลักของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดทำกรอบเป้าหมายโรงเรียนคือ การกำหนดเป้าหมายที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกคน โดยการรวบรวมข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน ทั้งที่ผ่านมาและที่เป็นปัจจุบัน และการสื่อสารเป้าหมายโรงเรียนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และครูให้เป็นที่เข้าใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

Murphy (1990); McEwan (1998); Yamada (2001) ได้สรุปว่า ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนนั้น ต้องกล้าตัดสินใจ มีเหตุมีผลในการตัดสินใจ ตั้งใจจริง กล้าที่จะตัดสินใจทำงานให้ประสบผลสำเร็จ คิดหาวิธี เทคนิค หรือจินตนาการเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นใน กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน

Krug (1992) กล่าวว่า ในการแสดงภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้นั้น ผู้บริหารต้องร่วมมือกับครูในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และตั้งเป้าหมายโดยรวมของโรงเรียนให้ชัดเจนเพื่อกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงและต้อง สื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายนั้นเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งกับนักเรียน ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Weber (1996) ได้อธิบายลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้อัน การกำหนดพันธกิจของโรงเรียนเป็นกระบวนการความร่วมมือที่เข้มข้นและเป็นกระบวนการสะท้อนความคิดเห็นเพื่อสร้างพันธกิจที่ชัดเจนและชัดเจน พันธกิจของโรงเรียนจะเป็นสิ่งผูกมัดครู นักเรียน และผู้ปกครองให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำการเรียนการสอนต้องให้โอกาสผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายความคิดเห็นและความคาดหวังของโรงเรียนเพื่อร่วมกันสร้างพันธกิจของโรงเรียน

Hallinger (2000) กล่าวถึงภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้อัน การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง วางแผน มีการปฏิบัติงานตามเป้าหมายโดยประชุมมอบหมายงานแก่ผู้รับผิดชอบ ใช้ผลการประเมิน พัฒนางานให้เป็นไปตามเป้าหมายและนำผลการเรียนรู้อันของนักเรียนมาปรับปรุงเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมครูและนักเรียนเพื่อพูดคุยถึงพันธกิจและเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนพร้อมทั้งเชื่อมโยงเป้าหมายทางวิชาการกับการตัดสินใจจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการจัดแสดงเป้าหมายทางวิชาการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มองเห็นได้อย่างชัดเจน และสื่อสารถึงพันธกิจของโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนตระหนักรู้ว่ามีประสิทธิภาพ

Jazar & Algozzine (2007) กล่าวว่า วิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ดำเนินการเรียนการสอน สิ่งสำคัญที่จะต้องมีคือ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและจะต้องรู้ว่าวิธีการใดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์ จัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ และสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

5. ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นผู้นำคุณภาพที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารและการจัดการเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีการพัฒนาตนเองและพัฒนาครูในสถานศึกษาของตนด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อผลักดันให้ครูทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ และสามารถพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพให้ได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพไว้หลากหลายรูปแบบดังนี้

จักรกฤษ วงษ์ชาติ (2551) กล่าวโดยสรุปว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพต้องพัฒนาครูอย่างเป็นระบบเพื่อกระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยส่งเสริมครูให้ได้รับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันผู้นำการเรียนการสอนต้องพัฒนาตนเองและพัฒนาบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองโดยการเปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และนำมาใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สิร์รานี วสุภัทร (2551, น. 54-55) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร การสอน และการประเมินผล และสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วน

ร่วมในการวางแผนและรับผลสะท้อนกลับ มีการพัฒนาวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของบุคลากร และมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, น. 116) แสดงทรรศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาว่า องค์กรใดที่สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงได้ องค์กรนั้นก็ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน ซึ่งนั่นเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทัศนคติของบุคลากรในองค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และการฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ และก้าวทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และองค์กร

จรุณี เก้าเอี้ยน (2557, น. 128) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้ร่วมงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา จัดทำมาตรฐานและภาระงานของบุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มุ่งเน้นทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติโดยใช้วิธีการและรูปแบบที่หลากหลายและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาตนเอง การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของโลก และการส่งเสริมให้ครูนำมาประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

เมตตา สอนเสนา (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริมและเป็นแรงจูงใจให้ครูดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการอบรมพัฒนาครูอย่างพอเพียง เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลถึงความมีประสิทธิภาพของการทำงานของครูและความสำเร็จของนักเรียน

บรรพต รุ่งเจนทร์ (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง การบริหารจัดการของผู้บริหารให้เกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถของคณะครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนการจัดโครงการพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงให้แก่ครู มีการสนับสนุนความก้าวหน้าในการเป็นครูมืออาชีพ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการทำวิจัย ส่งเสริมระบบการนิเทศภายในด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูนำเสนอผลงานวิจัยหรือบทความทางวิชาการ

Debevoise (1984); Wildy & Dimmock (1993) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาครูของผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าการเรียนรู้ของนักเรียนจะประกอบด้วยภารกิจต่างๆ ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดโครงการการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน

Hallinger (2000) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพว่า หมายถึง การตระหนักของผู้บริหารสถานศึกษาถึงความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูโดยแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการพัฒนาครูสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน พร้อมทั้งจัดให้ครูมีเวลาพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม และสนับสนุนให้ครูใช้ทักษะการสอนที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในชั้นเรียน

Supovitz & Poglinco (2001) พบว่า ความมุ่งมั่นต่อความเป็นมืออาชีพของครูจะช่วยให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นผู้บริหารต้องให้การส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีความมุ่งมั่นในการสร้างสื่อ และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาอย่างใกล้ชิด

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ เพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ จัดทำมาตรฐานและภาระงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ตรงกับความต้องการและมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรเวลาให้ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม ส่งเสริมการสร้างสื่อและนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

6. ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

ความรับผิดชอบที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การมุ่งพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยมีพันธกิจเกี่ยวกับการเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและกำหนดความคาดหวังไว้สูงสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการส่งเสริมครูให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับ Bossert (1988) ที่กล่าวว่า ผู้นำการเรียนการสอนต้องเน้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุผลตามมาตรฐานทางวิชาการที่กำหนด ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ไว้ดังนี้

ไกศิษฐ์ เพลรินทร์ (2552, น. 151-153) กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาศักยภาพนักเรียนว่า ต้องมุ่งส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่เป็นประจำเพื่อให้ทราบผลที่จะช่วยในการตัดสินใจต่าง ๆ รวมถึงการใช้ข้อมูลในการปรับเปลี่ยนการสอน เพราะครูเป็นผู้กำหนดความสำเร็จผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บรรพต รุ่งเจนทร์ (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน หมายถึง การพัฒนาความสามารถ ความพร้อมหรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในตัวผู้เรียน โดยการกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอกด้วยกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ครูกำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานในทุกระดับ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ติดตามและวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมุ่งเน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

เมตตา สอนเสนา (2557, น. 9) กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนว่า เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานได้แก่ การส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Krug (1992) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในส่วนของกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นการทดสอบขั้นสุดท้ายที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมนักเรียน ผู้นำการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลจะต้องมีวิธีการที่หลากหลายในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนและต้องทำการประเมินเป็นประจำ รวมทั้งต้องบอกความหมายของผลที่ได้อย่างถูกต้องเมื่อจำเป็น มีความรู้ความสามารถในการทบทวนผลและใช้ผลนั้นช่วยครู ช่วยนักเรียน และช่วยผู้ปกครองในการปรับปรุงและพัฒนาผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างเต็มที่

Leithwood, Jantzi & Steinbach (1999) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในส่วนของกำกับติดตามความก้าวหน้าและวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนั้น ผู้นำการเรียนการสอนต้องความใส่ใจอย่างมากต่อพฤติกรรมของครูที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมที่มีผลต่อความก้าวหน้าของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนโดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากครูซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

Lashway (2002) กล่าวว่า ในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนั้น ผู้บริหารต้องตั้งความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานไว้สูงและแรงเนื้อหาและการสอนสู่มาตรฐาน ตั้งความคาดหวังไว้สูงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติของนักเรียนว่า นักเรียนควรรู้อะไร และควรสามารถทำอะไรได้บ้างในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อทางการศึกษา เป็นการตั้งมาตรฐานใหม่สำหรับนักเรียนและครูที่เน้นการอ่านออกเขียนได้ โดยมีสาระเกี่ยวกับเสียง ภาษาพูด หนังสือที่ใช้ร่วมกัน การอ่านหนังสือนอกเวลา การเขียนประจำวัน และการเขียนนอกเวลา

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่าน (Bartell, 1990; Cotton, 2000; Johnson & Asra 1999; Short & Spencer, 1990 อ้างถึงใน ไกศุภพัทธ์ เพลรินทร์, 2552) กล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในส่วนของภาวะวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่เป็นประจำ เพื่อทราบผลการตัดสินใจต่าง ๆ หรือที่จะตัดสินใจต่อไปอันเกี่ยวเนื่องกับนโยบาย โครงการ และการพัฒนาวิชาชีพของครู ครูอาจต้องการคำแนะนำในการจัดทำแบบสอบถาม การให้คะแนน การตีความจากข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการใช้ข้อมูลในการปรับเปลี่ยนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้รับผิดชอบสร้างความเชื่อมั่นว่าครูได้รับคำแนะนำตามที่ต้องการ

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำ การเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ให้รู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย และใช้ผลการประเมินนั้นในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

2. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีสมรรถนะตามตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ สามารถจัดการศึกษาให้เกิดผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึงระบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาข้าราชการโดยยึดหลักสมรรถนะเป็นฐานเพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ทรงความรู้ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะนำมาซึ่งการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

2.1 ความหมายของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและเกิดผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งครูที่มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงย่อมประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาดังกล่าว มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ไว้ดังนี้

พฤษ คงเทศ (2557) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในตัวครูซึ่งถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศหรือมีผลการปฏิบัติงานที่เหนือกว่าคนอื่น ทำให้ตัวครูประสบความสำเร็จในการทำงานและทำให้องค์การประสบผลสำเร็จ

ชนกพร จุฑาสงษ์ (2559) กล่าวโดยสรุปว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถของครูที่เกิดจากการองค์ประกอบเชิงองค์รวมของความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และทำให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็ม

คมกริช ภูคกงิ่ง (2560) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถและประสิทธิภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยความรู้ความสามารถ 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ฐิติมา ภมรคล (2560) กล่าวถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูว่า หมายถึง ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู โดยมีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

Borich (1977) ได้กล่าวถึงความหมายของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูว่า เกิดจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ ซึ่งหมายถึง ความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา และความรู้ด้านกระบวนการ เช่น กระบวนการสอน การจัดการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน
2. สมรรถนะด้านการปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมด้านการสอนของครูในชั้นเรียน ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวิถีทางแห่งปัญญา
3. สมรรถภาพด้านผลการปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง การที่ครูใช้สมรรถนะด้านความรู้ และด้านการปฏิบัติไปเป็นเครื่องมือทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

Scriven (1991) ได้สรุปเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูว่า เป็นหน้าที่และภารกิจของครูทางด้านการสอนที่ครูพึงกระทำ ครูอาจกระทำเพียงถือว่าเป็นความสามารถขั้นต่ำที่ครูต้องทำ แต่ในบางรายการเป็นสิ่งที่ดีหากครูสามารถปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่

1. ครูควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ตนจะสอน เป็นความสามารถของครูที่จะต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะที่ตนเองรับผิดชอบในการสอน โดยพิจารณาได้จากการศึกษาของครูในวิชานั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการศึกษาในระบบหรือการที่ครูเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมในภายหลังก็ได้ นอกจากนี้ครูควรมีความรู้ในวิชาอื่น ๆ ที่อยู่ในหลักสูตรด้วยเพื่อที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ครูควรมีทักษะการสอน ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ทักษะการจัดกระบวนการเรียนการสอน การควบคุมชั้นเรียนและนักเรียน การกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อเสาะแสวงหาความก้าวหน้าอยู่เสมอ และการจัดการในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงเกิดขึ้น
3. ครูควรมีทักษะในการประเมินที่สำคัญคือ การมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผู้เรียน การสร้างและการบริหารการสอบ การให้เกรด การจัดลำดับ การให้คะแนน ทั้งในรายละเอียดของกระบวนการและการแสดงผลการประเมินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งแนวปฏิบัติในการรายงานผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ความรู้เกี่ยวกับการรายงานผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ผู้บริหาร และผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. ครูต้องเป็นผู้ที่แสดงตนได้ว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะของผู้ที่มีความเป็นครู อันได้แก่ การมีจริยธรรมในวิชาชีพ ความมีทัศนคติที่ดีในวิชาชีพ มีความรู้ในหน้าที่ของครู มีความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพ

Assin (1995) ได้สรุปเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนการสอนไว้ว่าต้องเน้นรวมถึงมิติต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับสาระเนื้อหาของหลักสูตร ตลอดจนเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ๆ

2. ทักษะวิชาครู (Skill of effective pedagogy) ครูต้องมีทักษะรวมทั้งความสามารถในการนำวิชาครูไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีสอนที่หลากหลาย รวมถึงวิธีการและยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ

3. การไตร่ตรองโต้สวน (Reflection) และความสามารถในการวิพากษ์ตนเอง

4. ความสำนึก และการยอมรับผู้อื่น (Empathy) การรู้จักยอมรับผู้อื่นทั้งที่เป็นผู้ร่วมงานและศิษย์ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ในการจัดการศึกษาทั้งทางด้านจิตพิสัย และพุทธิพิสัยของศิษย์

5. ความสามารถในการจัดการ (Managerial competence) ความสามารถพื้นฐานประการหนึ่งของครูคือ ความรับผิดชอบในการจัดการทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

จากการศึกษาความหมายของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามทัศนะของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในตัวครูที่ครูพึงกระทำ ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร เทคนิค กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.2 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องมีและใช้ความรู้ความสามารถดังกล่าวในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูไว้ดังนี้

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2552) ได้กำหนดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โดยทำการศึกษาวิจัยรูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาและสร้างโมเดลสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาในโครงสร้างสมรรถนะตำแหน่งครู ประกอบด้วย 9 สมรรถนะ ได้แก่

1. การออกแบบการเรียนรู้และพัฒนานักเรียน
2. การบริหารจัดการชั้นเรียน
3. การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. จริยธรรม
5. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้
6. การสื่อสารและการจูงใจ
7. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
8. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ
9. การประเมินและติดตามผลการจัดการเรียนรู้

2. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดเป็นสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีการจัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด
2. การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวล หาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์หรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

5. ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์ส่วนบุคคลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

6. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative-Building for Learning Management) หมายถึง การประสานความร่วมมือสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

3. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานของครูในการเลื่อนตำแหน่งหรือวิทยฐานะ ดังนี้ (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ พรทิพย์ แข็งขัน, 2551, น. 16-23)

1. สมรรถนะหลัก ต้องใช้ประเมินทุกวิทยฐานะและทุกสายงาน มี 4 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์
 - 1.2 การบริการที่ดี
 - 1.3 การพัฒนาตนเอง
 - 1.4 การทำงานเป็นทีม
2. สมรรถนะประจำสายงานของครู ซึ่งจัดเป็นสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประเมินแตกต่างกันในแต่ละสายงาน มี 4 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์
 - 2.2 การออกแบบการเรียนรู้
 - 2.3 การพัฒนาผู้เรียน
 - 2.4 การบริหารจัดการชั้นเรียน

4. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่

คณะกรรมการบริหารศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของซีมีโอ (SEAMEO INNOTECH) (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, น. 14-17) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานสมรรถนะของครูในบริบทของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การวัดและพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวแก่ครูผู้สอนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของครูในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วย สมรรถนะ 11 ด้าน ดังนี้

1. การเตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน
2. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
3. การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอน
4. การพัฒนาทักษะการจัดลำดับความคิดในระดับสูง
5. การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
6. การส่งเสริมค่านิยมด้านศีลธรรมและจริยธรรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาชีวิต และทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียน
8. การวัดและประเมินพฤติกรรมของนักเรียน
9. การพัฒนาด้านวิชาชีพ
 10. การสร้างเครือข่ายกับผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน
 11. การจัดสวัสดิการและภารกิจแก่นักเรียน

5. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของ Basic Education

Commission

Basic Education Commission (2010, pp. 31-32) ได้กำหนดสมรรถนะครูที่จะใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาประกอบด้วย สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน โดยได้กำหนดสมรรถนะประจำสายงานด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

6. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู กศน. ตำบล)

ขจรศักดิ์ สังข์เจริญ (2553, น. 9-10) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ลดปัญหาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านความรู้ ในศาสตร์การสอนและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ สมรรถนะที่เกี่ยวข้องควรได้รับการเสริมสร้าง เพื่อลดปัญหาดังกล่าว ได้แก่

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ จำแนกรายละเอียดออกเป็น
 - 1.1 ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.2 ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
 - 1.3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.4 ความสามารถในการพัฒนาและใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ
2. สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน จำแนกรายละเอียดออกเป็น
 - 2.1 ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
 - 2.2 ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
3. สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน จำแนกรายละเอียดออกเป็น
 - 3.1 ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การกำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน
 - 3.2 ความสามารถในการจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน
 - 3.3 ความสามารถในการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียน

เป็นฐาน

7. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของ คมกริช ภูคกงิ่ง

คมกริช ภูคกงิ่ง (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ต้องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของ ปิยะมาศ ทองเปลว

ปิยะมาศ ทองเปลว (2560) ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

เขต 4 ซึ่งสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม
2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
4. การบูรณาการเรียนรู้
5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
6. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก

9. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของ จูติมา ภมรค

จูติมา ภมรค (2560) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามทฤษฎี McClelland ที่มีการแบ่งสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ซึ่งหมายถึงสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละตำแหน่งเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งนั้นแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับหน้าที่และส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นได้เป็น 6 สมรรถนะ ได้แก่

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาผู้เรียน
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน
4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
5. ภาวะผู้นำครู
6. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

10. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของ นันทกา วารินิน

นันทกา วารินิน (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ถูกนำมาพัฒนาประกอบด้วย 5 ด้านคือ

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. ความสามารถในการเนื้อหาสาระที่สอน
3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูถูกกำหนดอยู่ในสมรรถนะประจำ

สายงาน ซึ่งเป็นสมรรถนะที่กำหนดลักษณะเฉพาะสำหรับแต่ละตำแหน่งเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งนั้นแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับหน้าที่และส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น และใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญของครูที่หน่วยงานกำหนดคล้ายกันประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การบริหารจัดการชั้นเรียน 5) การทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 6) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 7) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 8) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

2.3 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้จากโรงเรียนเพียงแห่งเดียวแต่สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกที่เป็นสังคมรอบตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอินเทอร์เน็ต บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังที่ วิจารย์ พานิช (2555, น. 15) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียนต้องเรียนเองหรือพูดใหม่ว่าครูต้องไม่สอนแต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ โดยครูต้องช่วยแก้ไขและชี้แนะความรู้ที่ถูกและผิดที่ผู้เรียนได้รับจากสื่อภายนอก รวมทั้งสอนให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ กลั่นกรองความรู้อย่างมีวิจารณญาณก่อนนำข้อมูลมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถแนะนำและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีคุณภาพ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ จุฑาพิชญ์ ธรรมศิลป์

จุฑาพิชญ์ ธรรมศิลป์ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบยั่งยืน พบว่าได้องค์ประกอบทั้งสิ้นจำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะการออกแบบการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียนยุคใหม่

องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะการพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้

ยุคใหม่

องค์ประกอบที่ 5 สมรรถนะการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมกับบทเรียนและผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 6 สมรรถนะการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

2. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ ไพบูลย์ สีนลารัตน์

ไพบูลย์ สีนลารัตน์ (2557) ได้กล่าวถึงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ว่าควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ คือ

1. สร้างและบูรณาการความรู้ได้
2. มีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์
3. มีวิสัยทัศน์และตถุภาพทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนได้
4. รู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้
5. มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็มตามศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ได้
6. เข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรมและชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อ

สังคม

7. มีบทบาทนำในด้านการสอนและในวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและในวิชาชีพพร้อมกับผู้บริหารให้มากขึ้น

3. องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต

สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2558) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูควรมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา
2. มีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย
3. มีทักษะการคำนวณ
4. มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
5. รู้จักและเข้าใจผู้เรียน
6. มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร

4. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ จรุงญ พานิชย์ผลินไชย

จรุงญ พานิชย์ผลินไชย (2559) ได้ศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ

ที่ 21 ของนิติตปริญาตราตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยทำการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน 7 ด้าน คือ

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียนยุคใหม่
4. การพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ยุคใหม่
5. การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
6. การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้
7. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

5. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย

เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2560) ทำการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิติตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ในโครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูงชายแดนไทย-เมียนมา ด้านจังหวัดตาก โดยทำการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน 7 ด้าน คือ

1. การออกแบบการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียนยุคใหม่
4. การพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้
5. การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ยุคใหม่

6. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ กันตวรรณ มีสมสาร

กันตวรรณ มีสมสาร (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ทั้งสมรรถนะที่เป็นจริงและสมรรถนะที่คาดหวังประกอบด้วย 4 ด้าน

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการวัดและการประเมินผล

7. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ ฉัตรชัย หวังมีจงมี

ฉัตรชัย หวังมีจงมี (2560) ได้ศึกษาสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียน เปลี่ยนสมรรถนะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน และศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยมีองค์ประกอบของสมรรถนะของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 จำนวน 7 สมรรถนะ คือ

1. สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
2. สมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่าง

หลากหลายระหว่างบุคคล

3. สมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ
4. สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ
5. สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
6. สมรรถนะด้านการข้ามวัฒนธรรม
7. สมรรถนะด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง

8. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ สุไม บิลไบ

สุไม บิลไบ (ม.ป.ป.) กล่าวถึง สมรรถนะ ทักษะและบทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ว่า ครูในฐานะผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยครูต้องมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรต้องมีในฐานะครู เพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะของตนเองและผู้เรียนไปยังจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ ประกอบด้วย

1. มีความรอบรู้มากขึ้นทั้งในสาขาที่สอนและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. มีความเป็นมืออาชีพ
3. มีความสามารถและศักยภาพสูง
4. เป็นผู้เตรียมความพร้อมให้นักเรียนในการเข้าสู่โลกของการทำงานในศตวรรษที่ 21
5. มีความรักในอาชีพ
6. มีนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลทางการเรียนรู้ที่ ต้องการ

9. องค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ตามแนวคิดของ Olga

Olga

Olga (2012) กล่าวถึงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ว่า ประกอบด้วย

1. ครูต้องแสดงความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.1 เป็นผู้นำในห้องเรียน โดยการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยการวัด และประเมินข้อมูลที่หลากหลายเป้าหมาย วาดภาพข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาห้องเรียนและ แผนการสอน และบำรุงรักษาห้องเรียนที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีการจัดการพฤติกรรมนักเรียนในเชิงบวก และใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อคลี่คลายพฤติกรรม ก่อแหวหรือเป็นอันตราย

1.2 เป็นผู้นำในโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ และร่วมกันระบุลักษณะหรือองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียน แผนการพัฒนา การแสดงความสามารถ ในการใช้ข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อระบุสิ่งที่ต้องการการแก้ไขในแผนการพัฒนาโรงเรียน

1.3 เป็นผู้นำด้านการสอน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ การ พัฒนาความสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ

2. ครูสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่หลากหลาย โดยการ จัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง การรักษา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในเชิงบวก และการยอมรับความหลากหลายในชุมชนโรงเรียนและในโลก ปฏิบัติต่อนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยการรักษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สื่อถึงความคาดหวังสูง ปรับ การสอนเพื่อประโยชน์ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ครูรู้เนื้อหาที่สอน พัฒนาและประยุกต์ใช้บทเรียนตามหลักสูตรการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ บูรณาการการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน และกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบขยายความรู้และสนองความต้องการของพวกเขา ครูแสดง ให้เห็นว่าผู้เรียนรับรู้ถึงความเชื่อมโยงของเนื้อหา และให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยการ บูรณาการทักษะและเนื้อหาในศตวรรษที่ 21

4. ครูอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน โดยครูแสดงให้เห็นว่าพวกเขา รู้วิธีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและเหมาะสมกับสติปัญญา ร่างกาย สังคม และอารมณ์ การพัฒนานักเรียน โดยระดับการพัฒนาของนักเรียนแต่ละคน และการวางแผนการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้กับ นักเรียน มีการประเมินและการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อแก้ไขจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียน ครู แสดงความตระหนักถึงศักยภาพของเทคโนโลยีที่จะยกระดับการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคโนโลยีเข้า กับการสอนเพื่อเพิ่มการเรียนรู้ของนักเรียน ครูช่วยให้นักเรียนทำงานเป็นทีมและพัฒนาความเป็นผู้นำ โดยการจัดทีมการเรียนรู้เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความร่วมมือและภาวะผู้นำของนักเรียน ครูเข้าถึงนักเรียนได้ดีที่สุดโดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ครูสะท้อนการปฏิบัติตน ครูวิเคราะห์การเรียนรู้ของนักเรียนโดยการใช้ข้อมูลเพื่อ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่สามารถทำได้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เชื่อมโยงการเติบโตทาง วิชาชีพกับเป้าหมายทางอาชีพโดยเข้าร่วมในกิจกรรมที่แนะนำเพื่อการเรียนรู้มืออาชีพและ

พัฒนาการ ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนและมีพลวัตโดยใช้วิธีการที่ผ่านการตรวจสอบความหลากหลายของการวิจัยเพื่อปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการดังกล่าวเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูและองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อดูความเหมือนและความต่างของตัวแปรและสังเคราะห์เป็นตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย โดยพิจารณาตัวแปรที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำเสนอในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

องค์ประกอบสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	จุฑาทิพย์ ธรรมศิลป์ (2557)	เพ็ญรีย์ ลินลารัตน์ (2557)	สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2558)	จริญญา พานิชย์ผลินไชย (2559)	เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2560)	กันตวรรณ มีสมสาร (2560)	ฉัตรชัย หวังมีจิมมี (2560)	สุเม บิลไบ (ม.ป.ป.)	Olga (2012)	ความถี่
1. มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาและสะท้อนการปฏิบัติตนของผู้เรียน	√	-	√	√	√	√	√	-	√	7
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย	√	-	√	√	√	√	√	-	-	6
3. มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้	√	-	√	√	√	√	-	-	-	5

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	จุฬาพิชญ์ ธรรมศิลป์ (2557)	ไพฑูริย์ ถิ่นลารัตน์ (2557)	สุพรทิพย์ จันทร์โชติวัฒน์ (2558)	จรรยา พาณิชย์ผลินไชย (2559)	เทียนจันทร์ พาณิชย์ผลินไชย (2560)	กัญจวรรณ มีสมสาร (2560)	ฉัตรชัย ทังมิ่งจิม (2560)	สุไม บิลไบ (ม.ป.ป.)	Olga (2012)	ความถี่
4. พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับ บทเรียนและผู้เรียน	√	-	-	√	√	√	-	√	-	5
5. พัฒนาสภาพแวดล้อมและ แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนที่หลากหลาย	√	-	-	√	√	-	-	-	√	4
6. มีความรอบรู้ และความ เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอน	-	-	√	-	-	-	-	√	√	3
7. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ผู้เรียนยุคใหม่	√	-	-	√	√	-	-	-	-	3
8. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้	√	-	-	√	√	-	-	-	-	3
9. มีทักษะการคิดคำนวณ คิดวิเคราะห์และคิด สร้างสรรค์	-	√	√	-	-	-	-	-	-	2
10. แสดงความเป็นผู้นำด้าน การสอนและในวิชาชีพ	-	√	-	-	-	-	-	-	√	2
11. มีความเข้มแข็งใน จรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม	-	√	-	-	-	-	√	-	-	2

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	จุฬาพิชญ์ ธรรมศิลป์ (2557)	ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2557)	สุพรทิพย์ จันทร์โชติวัตต์ (2558)	จรรยา พานิชย์ผลินไชย (2559)	เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2560)	กัญจวรรณ มีสมสาร (2560)	ฉัตรชัย ท่วงมีงมี (2560)	สุไม บิลไบ (ม.ป.ป.)	Oлга (2012)	ความถี่
12. เป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้และแนะนำ แนวทาง	-	-	-	-	-	-	√	-	√	2
13. มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี และรู้เท่าทัน สื่อ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสีย ให้ผู้เรียนได้	-	√	-	-	-	-	√	-	-	2
14. มีวิสัยทัศน์และตักผลึก ทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้เรียนได้	-	√	-	-	-	-	-	-	-	1
15. มีทักษะการสอนเด็กให้ เติบโตเต็มตามศักยภาพและ สร้างผลงานใหม่ ๆ ได้	-	√	-	-	-	-	-	-	-	1
16. รู้จักและเข้าใจผู้เรียน เป็นรายบุคคล	-	-	√	-	-	-	-	-	-	1
17. มีทักษะการข้าม วัฒนธรรม	-	-	-	-	-	-	√	-	-	1
18. มีความรักในอาชีพ และ ร่วมพัฒนาวิชาชีพ	-	-	-	-	-	-	-	√	-	1
19. มีการทำงานเป็นทีมและมี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	-	-	-	-	-	-	√	-	-	1

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	จุฑาพิชญ์ ธรรมศิลป์ (2557)	ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2557)	สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2558)	จรรยา พานิชย์ผลินไชย (2559)	เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2560)	กัญจวรรณ มีสมสาร (2560)	ฉัตรชัย หวังมีจมี (2560)	สุไม บิลไบ (ม.ป.ป.)	Olga (2012)	ความถี่
20. มีศักยภาพและความเป็น มืออาชีพ	-	-	-	-	-	-	-	√	-	1
21. ความพร้อมให้นักเรียนใน การเข้าสู่โลกของการทำงาน ในศตวรรษที่ 21	-	-	-	-	-	-	-	√	-	1
22. สร้างและบูรณาการ ความรู้ได้	-	-	-	-	-	-	√	-	-	1

จากตารางที่ 2.2 แสดงถึงการสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู พบว่า ตัวแปรสำคัญที่จะบ่งบอกถึงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ซึ่งนักวิชาการ (จุฑาพิชญ์ ธรรมศิลป์, 2557; ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2557; สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต, 2558; จรรยา พานิชย์ผลินไชย, 2559; เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2560; กัญจวรรณ มีสมสาร, 2560; ฉัตรชัย หวังมีจมี, 2560; สุไม บิลไบ, ม.ป.ป. และ Olga, 2012) มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ โดยพิจารณาจากตัวแปรที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันที่มีความถี่สูงสุด 5 ลำดับแรก จากนั้นจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นตัวแปรหลัก ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากตัวแปรที่มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาและสะท้อนการปฏิบัติตนของผู้เรียน ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 7 คน

ตัวแปรที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พิจารณาจากตัวแปรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 คน

ตัวแปรที่ 3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร พิจารณาจากตัวแปรมีความสามารถ ในการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกัน จำนวน 5 คน

ตัวแปรที่ 4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ พิจารณาจากตัวแปรพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับบทเรียน และผู้เรียน ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 5 คน

ตัวแปรที่ 5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ พิจารณาจากตัวแปรพัฒนา สภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่หลากหลาย ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 คน

ดังนั้น ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียน การสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ได้แก่ 1) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งรายละเอียดใน การศึกษารอบแนวคิดในแต่ละด้าน ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลสำเร็จของการจัดการ เรียนรู้แต่ละรอบเวลาที่กำหนด โดยมีการสร้างและการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษา ครูต้องสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตรได้ ดังที่มี นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ไว้ดังนี้

วสันต์ ทองไทย (2550) กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่ง ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการวัดเป็นการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้เรียนในรูปของคะแนนหรือคำบรรยายที่เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกทั้งในระยะเวลา ก่อน ระหว่าง หรือหลังจากการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผลเป็นกระบวนการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ จากการวัดมาพิจารณาตัดสินว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการจัด การศึกษาเพียงใด มีสิ่งใดที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน (2551) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะครูใน ประเทศไทยที่กำหนดโดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปว่าสมรรถนะด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การวัดและประเมินผลได้สภาพความเป็นจริง 2) การนำผลการ

ประเมินไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร และ 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2552) ได้กล่าวถึง สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผล การหาคุณภาพของเครื่องมือ การนำเครื่องมือไปใช้วัดผลการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2553) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และ 3) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 166) ได้ให้ความหมายของการวัดและการประเมินผล ดังนี้ การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ และการประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ

นันทกา วารินิน (2557) กล่าวว่า ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้อ และผู้เรียน สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และนำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

อรพรรณ ทิมครองธรรม (2559) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การใช้วิธีการหรือเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ทำการวัดและประเมินผลทักษะการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โดยมุ่งให้น้ำหนักกับการวัดผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล จัดเก็บข้อมูลผลการประเมินนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์ เปรียบเทียบและนำเสนอผลการประเมิน นำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนานักเรียนต่อไปเพื่อตรวจสอบและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ศศิธร บัวทอง (2560) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ คือ 1) การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึกวิเคราะห์ และแปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาการสอนของครู และ 2) การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้

คะแนนหรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดี ต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

สุธีรา วิเศษสมบัติ (2560) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของครูในการวินิจฉัย ตัดสิน ลงข้อสรุป โดยการระบุปัญหา จำแนก แยกแยะข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุเหตุผล หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูลเพื่อช่วยในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนการเรียนรู้ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือและการคิดสร้างสรรค์

จิราภรณ์ มีสง่า และ อิศรา รุ่งทวีชัย (2561) กล่าวว่า ผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงในการวัดและประเมินผลคือ ครูผู้สอนที่ต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกคน ขณะเดียวกันนับว่าเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนด้วย ดังนั้นการดำเนินการวัดและประเมินผลควรคำนึงถึงความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความถูกต้อง ความเป็นธรรม และดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ การวัดและประเมินผลทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นับว่าเป็นเรื่องใหม่และท้าทายสำหรับครูในปัจจุบันนี้ เนื่องจากคุณลักษณะที่จะวัดแตกต่างจากเดิมและวัดได้ค่อนข้างยาก ควรใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไข มีการสร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

Wiggins & McTighe (1998, pp. 3-5) กล่าวว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเพื่อตัดสินว่าผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลาย ทั้งการสังเกต การพูดคุย การลงมือปฏิบัติ จนถึง การทดสอบ ซึ่งเป็นกระบวนการอย่างมีระบบที่นำข้อมูลจากการวัดผลมาตีค่าและตัดสินคุณค่าของผู้เรียน

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้และความสามารถของครู ในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน การสร้างเครื่องมือวัดผลและหาคุณภาพของเครื่องมือ การนำเครื่องมือไปใช้วัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ และนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพิ่มพูนและปรุงแต่งระบบความรู้ ทักษะ นิสัย หรือการ แสดงออกต่าง ๆ ของผู้เรียนซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งกระตุ้นโดยผ่านประสบการณ์ การปฏิบัติ หรือการ ฝึกฝน หากครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้ครูเข้าใจธรรมชาติของการออกแบบ และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ดังที่มันักวิชาการได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่สุด กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนรู้ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้เรียนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร คิดวิเคราะห์และสร้างความหมาย ความเข้าใจในสาระและกระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งได้ลง มือปฏิบัติและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ พรทิพย์ แข็งขัน (2551) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะครูใน ประเทศไทยที่กำหนดโดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปว่า สมรรถนะด้านการออกแบบการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยความสามารถของครูในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การออกแบบ การเรียนรู้ได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ 3) การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเห็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น 4) การจัด กิจกรรมหรือสนับสนุนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน 5) การเลือกใช้ อุปกรณ์ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และ 6) การประเมินและ ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสามารถและความ สัมผัสใจทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2552) กล่าวว่า สมรรถนะการ จัดการเรียนรู้ของครูด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย การออกแบบ กิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูง และการปฏิบัติจริง การเลือก ใช้ พัฒนา และผลิตสื่อการสอน การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และการแสวงหาแหล่ง เรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า สมรรถนะด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็ม

ตามศักยภาพ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน

4. การใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

5. การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้

6. การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2553) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีระบบโดยมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ มีการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

วัฒนะ แถมวัฒนะ (2553) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ปุณทริกา นิลพัฒน์ (2558) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความสามารถของครูในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน

อรพรรณ ทิมครองธรรม (2559) กล่าวถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูที่ลดเวลาในการฟังบรรยายแต่เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมของนักเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้สืบค้นและลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมการร่วมแรงร่วมใจกันในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน มุ่งเน้นให้การเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อชีวิต ให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรม โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนจัดบรรยากาศการเรียนรู้โดยการกระตุ้นให้

นักเรียนเกิดคำถามและฝึกคิด ให้นักเรียนได้นำเสนอความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงและการปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเห็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม ฝึกการคิดและนำเสนอความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

3. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรถือเป็นภาระงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นไปได้อย่างราบรื่น และส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างดียิ่ง และสามารถพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่นักการศึกษา ครู อาจารย์จะต้องดำเนินการอยู่เสมอจนเป็นกิจนิสัย และจะต้องกระทำทุกครั้งเมื่อสังคมมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจะทำให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ขึ้นมาใหม่ และพร้อมที่จะนำประสบการณ์และความรู้ที่เกิดขึ้นนั้นไปพัฒนาตน และสังคมให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น ดังที่มิชนักวิชาการได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน (2551) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะครูในประเทศไทยที่กำหนดโดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปว่า สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยความสามารถ 5 ประการคือ 1) ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น 2) ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร 3) ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ 4) ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และ 5) ความสามารถในการประเมินหลักสูตร

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2552) กล่าวถึงสมรรถนะครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรว่าหมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบและกระบวนการสร้างหลักสูตร การดำเนินการสร้างหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2553) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การดำเนินการสร้าง / พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ให้บรรลุจุดประสงค์ และ 3) การนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่าสมรรถนะครูด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรหมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีการจัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพสูงสุด

นันทกา วารินิน (2557) กล่าวถึงความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรของครูว่าหมายถึง ความสามารถของครูในการดำเนินการสร้าง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

อรพรรณ ทิมครองธรรม (2559) กล่าวว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาสาระที่มีความซับซ้อนในรายวิชาและข้ามรายวิชากับบริบทสภาพแวดล้อมของชุมชน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง โดยกำหนดเวลาการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการออกแบบและจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ การประเมินผลการใช้หลักสูตร และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิมให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้นทวิภากรหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับ

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน (2551) ได้สังเคราะห์กรอบสมรรถนะครูของต่างประเทศพบว่า มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ของสมรรถนะครูคือ สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ใช้นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนพิการให้สามารถเรียนรู้ได้ 2) ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการคิดและความเข้าใจในทัศนคติในบทเรียน 3) ให้นักเรียนมีความเสมอภาคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับนักเรียน และ 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศกับเพื่อนร่วมงาน

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2552) ได้กล่าวถึง การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ว่าประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ คือ

1. การเลือกใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. การออกแบบนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. การผลิตนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การหาประสิทธิภาพนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. การปรับปรุงพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2553) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเลือกใช้ การออกแบบ และการสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการหาประสิทธิภาพ และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ตระกูล จิตวัฒนากร (2555, น. 29) ได้กล่าวถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยสรุปว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งใหม่ ๆ ที่มีผู้สร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่ง อาจเป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและ

เทคโนโลยีการศึกษา ส่วนเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นนวัตกรรม เอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อต่าง ๆ ที่ถูกสร้างหรือพัฒนาขึ้นสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ ครูมีเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนที่มีความทันสมัย และมีความหลากหลาย รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอีกด้วย

บรรพต ฐ์เจนทร์ (2557) ได้กล่าวถึงการศึกษาของกมล สุตประเสริฐ เกี่ยวกับ สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โดยแปลงจากมาตรฐานครูในมลรัฐฟลอริดา (Florida Education Standards commission) ซึ่งสรุปได้ทั้งหมด 12 ข้อ โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูว่า เป็นความสามารถของครูในการใช้เทคนิค ใหม่ ๆ ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการใช้เทคนิคใหม่ ๆ และยุทธศาสตร์ที่ เหมาะสมในการส่งเสริมให้นักเรียนคิด และสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียน การสอนได้

ปุนทริกา นิลพัฒน์ (2558) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการ ใช้ และพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

อรพรรณ ทิมครองธรรม (2559) กล่าวว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของครูใน การใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นความสนใจและพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนให้สามารถเชื่อมโยงห้องเรียนไปสู่โลกภายนอกได้อย่าง ไร้ขีดจำกัด เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้สื่อและเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล การนำเสนอข้อมูลความคิด หรือผลงาน เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศจากสื่อและเทคโนโลยีจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้อย่างกว้างขวาง และส่งเสริมให้นักเรียนใช้สื่อและเทคโนโลยีในทางที่ถูก ครูสามารถสร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเกื้อหนุน

ชิตพัทธ์ เปรมสง่า (2560) กล่าวว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ ครูด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี คือ ทักษะและความสามารถที่สร้างเสริมให้ครูมีความรู้เท่าทัน ในการเสพสื่อสารสนเทศที่มีอย่างมากมายในปัจจุบัน อันเป็นผลเสียที่เกิดจากการพัฒนาของ เทคโนโลยีที่ยากแก่การควบคุม การมีวิจารณญาณในการเสพสื่อ ไม่ตกอยู่ภายใต้การชวนเชื่อและการ ชักจูงในทางที่ไม่ดี สามารถผลิตสื่อได้อย่างมีคุณภาพโดยการเลือกใช้เครื่องมือได้อย่างเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ที่ต้องการ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ในการสืบค้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เชื่อมโยงสังคมเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Social Network) อย่างเหมาะสม เข้าถึงสื่อสารสนเทศที่มี

ความน่าเชื่อถือ สามารถจัดการข้อมูล วิเคราะห์ ประเมิน นำมาใช้ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม และมนุษยธรรม

Gattiker (1990, pp. 17-18) ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง แนวคิดใหม่ ประดิษฐ์กรรมและผลิตภัณฑ์ รวมถึงบริการใหม่ ๆ เป็นความเต็มใจที่ทำให้ยอมรับในสิ่งใหม่ๆ เหล่านั้น

Rogers (2003, p. 12) กล่าวว่านวัตกรรม หมายถึง ความคิด (idea) การปฏิบัติ (practice) หรือวัตถุ (object) ซึ่งบุคคลเห็นว่าเป็นของใหม่โดยขึ้นอยู่กับการที่บุคคลรับรู้ว่ามันเป็นของใหม่ไม่ว่าความคิดนั้นจะใหม่หรือไม่ ดังนั้นคำว่า “ใหม่” ในเรื่องของนวัตกรรมจึงไม่จำเป็นต้องเป็นความรู้ใหม่ของบุคคล บุคคลอาจมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วก็ได้ แต่ยังไม่ได้พัฒนาทัศนคติที่จะชอบจะรับหรือปฏิเสธ ความใหม่ของนวัตกรรมจึงอาจเป็นความใหม่ในเรื่องของความรู้ ทัศนคติ หรือเกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะใช้นวัตกรรม

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการออกแบบและสร้างสื่อ นวัตกรรมการศึกษา การเลือกและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การมีความรู้เท่าทันในการเสพสื่อและสารสนเทศ การสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม และมนุษยธรรม การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษากับเพื่อนร่วมงาน

5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่น่าอยู่น่าเรียน ก่อให้เกิดความรักความผูกพัน ความหวงแหน เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ตรงแก่บุคคลที่อยู่ในโรงเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและความประพฤติอันดีงามดังที่มิ้นกิววิชาการได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้

สมัคร สาริก (2551) กล่าวว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการของครูในการจัดสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านพฤติกรรม

การสอน และสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ซึ่งทั้งสามด้านเป็นสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ชนกร วิเศษจาง (2559, น. 16) ได้เสนอกรอบแนวคิดองค์ประกอบพื้นฐานด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านความเป็นธรรมชาติ 2) องค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ที่เอื้อต่อความต้องการของผู้เรียนแต่ละประเภท 3) องค์ประกอบด้านการกระตุ้นความสนใจ และ 4) องค์ประกอบด้านระบบการเรียนออนไลน์และระบบโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ในโรงเรียน

ชิตีพัทธ์ เปรมสง่า (2560) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Environment) หมายถึง แนวทางการปฏิบัติในการเรียนรู้ที่ได้รับการส่งเสริมจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและกระบวนการทำงานในศตวรรษที่ 21 สนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชน สังคม ให้ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่ที่เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มีความเข้าใจถึงบริบทของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ผ่านความเป็นจริง การลงมือปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การเข้าถึงเทคโนโลยี สื่อสารสนเทศ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ

ปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์ (2560) กล่าวว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของครูในการจัดสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ดีเป็นปัจจัยที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความประทับใจ

Barry J. Fraser (1998) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในห้องเรียนคือ สิ่งแวดล้อม สภาพบรรยากาศ การใช้สีภายในห้อง ภูมิหลังทางวัฒนธรรม และสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่ในห้องเรียน โดยเชื่อว่าสามารถแสดงพลังที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน เจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Cristina Salmivalli (2010) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนไว้ว่า คือ สภาพอากาศหรือบรรยากาศของชั้นเรียนที่สามารถใช้ตรวจสอบสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนได้

Adamski, Fraser & Peiro (2013) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมในห้องเรียนของสถาบันอุดมศึกษา และได้จัดประเภทของสภาพแวดล้อมในห้องเรียนออกเป็น 3 ประเภทคือ 1) พฤติกรรมของผู้สอน ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ วิธีการสอน การประเมินผล 2) พฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในห้องเรียน ความสนใจในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน และ 3) การบริหารภายในห้องเรียน ได้แก่ การจัดที่นั่ง การอนุญาตให้นักเรียนเข้าออกห้องเรียน

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้และความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชน สังคมให้ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่ที่เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

3. บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านช้าง ถนนสายพนัสนิคม-ทุ่งเหียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบสถานศึกษาใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์ มีสถานศึกษาในสังกัด 112 โรงเรียน จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 48 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 57 โรงเรียน ขนาดใหญ่จำนวน 6 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 1 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 25,908 คน บุคลากรครูจำนวน 1,330 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2562) โดยมีภารกิจ บทบาท และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

1. มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตร การศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

(3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

2. ข้อ 5 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

(2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

(3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

(5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

(9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

(11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3. ข้อ 6 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ให้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มอำนวยการ
- 2) กลุ่มนโยบายและแผน
- 3) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 4) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
- 5) กลุ่มบริหารงานบุคคล
- 6) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 7) กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
- 8) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
- 9) หน่วยตรวจสอบภายใน
- 10) กลุ่มกฎหมายและคดี

3.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และนโยบายการพัฒนาศึกษา

การพัฒนาศึกษาตามแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ นโยบาย และแนวทางในการพัฒนาตามกลยุทธ์ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนี้

วิสัยทัศน์ (VISION)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ (MISSION)

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อคุณภาพการศึกษา และบูรณาการการจัดการศึกษา

ค่านิยม (Values)

“มุ่งมั่นส่งเสริมการเรียนรู้ ควบคู่ความโปร่งใส ก้าวไกลกับองค์กรที่มีชีวิต มุ่งสัมฤทธิ์ผลของเครือข่าย ประสานสายสัมพันธ์สู่สากล” CHON 2 Core Values

C = Commitment มุ่งมั่นส่งเสริมการเรียนรู้

H = Honesty ควบคู่ความโปร่งใส

O = Organic ก้าวไกลกับองค์กรที่มีชีวิต

N = Network มุ่งสัมฤทธิ์ผลของเครือข่าย

2 = Togetherness ประสานสายสัมพันธ์สู่สากล

เป้าประสงค์

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม
3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และทำงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

- นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
- นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- นโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- นโยบายที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- นโยบายที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

3.2 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ร้อยละ 33.75 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 41.43 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และร้อยละ 42.15 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ร้อยละ 26.57 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 25.68 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และร้อยละ 35.07 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กำหนดไว้คือ ร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2562)

จากผลการดำเนินงานดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จึงกำหนดมาตรการเร่งรัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 ขึ้นเพื่อนำมาแก้ปัญหา ดังกล่าว ประกอบด้วย

1. นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ของช่วงวัย และสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้
2. โรงเรียนยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก และผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3
3. โรงเรียนในสังกัดส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง ส่งเสริมการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. โรงเรียนในสังกัดผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
5. โรงเรียนในสังกัดจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการ Active Learning เพื่อให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
6. โรงเรียนในสังกัดใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (ปรับปรุง พ.ศ. 2560)

3.3 การพัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

การดำเนินงานตามนโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เป็นมืออาชีพ และมีทักษะวิชาชีพขั้นสูง โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทมีศักยภาพในการปฏิบัติงานครบตามความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลอย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล และ 3) นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ ประกอบด้วยโครงการและกิจกรรม ได้แก่ โครงการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานเพื่อต่อต้านการทุจริต โครงการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคลากรทางการศึกษา โครงการประชุมสัมมนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ลูกจ้างประจำ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่กลุ่มงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และ

ทักษะในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) การส่งเสริมและพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และการสอนแบบคละชั้น การส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล และตามสภาพและประเภทของความพิการ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองผ่านระบบ Online และแบบ Face to Face Training เป็นต้น

จากผลการดำเนินงานจะเห็นได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ โดยมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย นโยบาย และมาตรการเร่งรัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแล และพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้มี ประสิทธิภาพสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ณัฐภา นครสูงเนิน (2556) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับเป้าหมายนั้น รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการกำกับ ติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน 2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน รองลงมา คือ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกัน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน และด้านการ เรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ และ 3) ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารมี ความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.852$) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชสุดา บุตรดีศักดิ์ (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาครู ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านบุคลิกลักษณะของครู และ 3) ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.555$) กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิเดช พลเยี่ยม (2556) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนกับประสิทธิผลของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างครู นักเรียนผู้ปกครองและชุมชน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ด้านความพึงพอใจของครู และด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามลำดับ 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง และเป็นทิศทางบวก ($r=0.662$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

บรรพต ฐ์เจนทร์ (2557) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มากที่สุดคือ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ และน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ส่วนสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มากที่สุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และน้อยที่สุดคือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับสมรรถนะครูในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมตตา สอนเสนา (2557) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นันทกา วารินิน (2557) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลาง ปัญหาของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระที่สอน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมากและมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก

กาญจนา สงณรงค์ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ตามการรับรู้ของครู ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ตามการรับรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และ 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการรับรู้พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ชนกพร จุฑาสงษ์ (2559) ได้พัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) องค์กรประกอบการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 6 องค์กรประกอบ 30 ตัวชี้วัด ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการศึกษาดูชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด สำหรับวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกอบรม/ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ดูงานนอกสถานที่ การสอนงาน การศึกษาด้วยตนเอง การระดมสมอง และการประชุมกลุ่มย่อย และ 3) ผลการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูมีคะแนนก่อนพัฒนาได้ค่าเฉลี่ย 16.95 คิดเป็นร้อยละ 56.52 และมีคะแนนหลังการพัฒนาการได้คะแนนเฉลี่ย 24.64 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.12 2) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

จิตติมา ภมรคล (2560) ได้ศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Davis (1993) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารและผลที่มีต่อการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยทำการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 แห่ง และเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำ 6 ด้าน คือ การประสานงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดบรรยากาศที่เป็นระเบียบเรียบร้อย การกำหนดยุทธวิธีการสอนและการสนับสนุนครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมเพียง 4 ด้าน คือ การเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดบรรยากาศที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และการสนับสนุนครู ที่ได้รับการรับรู้จากกลุ่มครูว่าเป็นพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

MacNeillet at al. (2003) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนในการปฏิรูปการเรียนการสอนที่ยึดมาตรฐาน พบว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำโดย 1) สร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับครู 2) เน้นความร่วมมือและการสื่อสาร 3) สร้างและพัฒนาผู้นำคนอื่น ๆ 4) ประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง 5) กำหนดกรอบความรับผิดชอบในการทำงาน 6) สังเกตการณ์สอนและผลที่เกิดจากการสอน 7) อำนวยความสะดวกให้ครูได้รับการพัฒนาทางวิชาการ 8) บริหารจัดการเวลาโดยเน้นความสำคัญแก่การเรียนการสอน 9) เป็นผู้สนับสนุนและให้บริการครู 10) มุ่งให้ความสนใจที่ผลงาน

Raji (2009, p. 87) ได้ศึกษาแบบแผนสมรรถนะครูในการศึกษายุคที่สามโดยรายงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะครูมีความสำคัญมากในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับสูง ผลการวิจัยพบว่า ระดับของสมรรถนะส่วนบุคคล (E) อยู่ในระดับดีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับ 3 ซึ่งสูงกว่าระดับที่ต้องการ ปัญหาที่พบแบ่งออกเป็น 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีความสำคัญสูงสุดคือ ปัญหาการสอนของครู รองลงมาคือการใช้คอมพิวเตอร์และทันต่อความรู้ในรายวิชา ส่วนข้อที่มีความสำคัญต่ำที่สุดคือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา

Peariso (2011) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและความเชื่อเกี่ยวกับแนวปฏิบัติด้านการสอนที่ดีในโรงเรียนมัธยมปลายของแคลิฟอร์เนียที่สอนนักเรียนอังกฤษซึ่งด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน และประเด็นทางด้านวิชาชีพ โดยอาศัยทฤษฎีการการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้เองหรือถ่ายทอดความรู้ ภายใต้กฎหมายที่ชื่อว่า ไม่มีเด็กคนไหนถูกทอดทิ้ง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมักมีพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอน และมีความเชื่อว่าจะต้องเป็นผู้จัดหาสิ่งที่ดีที่สุด โดยมีความเชื่อว่าการหลักสูตรต้องได้รับการออกแบบเป็นอย่างดี และพบว่าผู้บริหารที่มีเพศ เชื้อชาติที่แตกต่างกันมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความเป็นผู้นำและความเชื่อเกี่ยวกับการสอนไม่แตกต่างกัน แต่ว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์สอนตอนที่เป็นครู วิชาที่สอนตอนที่เป็นครู ประสบการณ์การเป็นผู้อำนวยการ และประสบการณ์บริหารงานที่แตกต่างกันมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความเป็นผู้นำและความเชื่อเกี่ยวกับการสอนแตกต่างกัน

R. Al-kiyumi (2015) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูต่อภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในเมืองโอมาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ศึกษาการรับรู้ของครูต่อภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการ มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่าของ Hallinger & Lee ใน 3 มิติ คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดการ

ด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติ
 ตนของผู้อำนวยการเกี่ยวกับภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเมืองโอมาน ผลการ
 วิจัยพบว่า ครูรับรู้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงเรียนในสามมิติของความเป็นผู้นำด้านการ
 จัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมิติที่ได้คะแนนต่ำสุด คือ การจัดการด้านการเรียนการ
 สอน ในขณะที่มิติที่ได้คะแนนสูงที่สุดคือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า
 ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
 ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำ
 การเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ พัทยา ชนะพันธ์ (2555), Murphy (1990),
 Heck, Lerson & Marculides (1990), Glickman (1990), Weber (1996), Hallinger (2000),
 Fleming & Fleming (2001), Chell (2001), Van Deventer & Kruger (2003), McEwan (2003)
 และ Qian, Walker & Li (2017) ได้ตัวแปรภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
 จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ด้านการ
 บริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลการ
 สอน ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และตัวแปร
 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิดของ จุฑาพิชญ์ ธรรมศิลป์
 (2557), ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2557), สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2558), จรุงญ พานิชย์ผลินไชย, (2559),
 เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2560), กันตวรรณ มีสมสาร (2560), ฉัตรชัย หวังมีจงมี (2560), สุไม
 บิลโบ (ม.ป.ป.) และ Olga, (2012) ได้ตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและ
 ประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์
 ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จาก 112 โรงเรียน จำนวน 1,330 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตาราง Krejcie & Morgan (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 43) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 298 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามอำเภอที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา และใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

อำเภอ	โรงเรียน (โรง)	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		ครู (คน)	ครู (คน)
พนัสนิคม	48	614	138
พานทอง	23	246	55
บ่อทอง	26	317	71
เกาะจันทร์	15	153	34
รวม	112	1,330	298

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย (ภาคผนวก ข)

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการสอน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 35 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน	จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ	จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	จำนวน 6 ข้อ

โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Likert, 1961 อ้างถึงใน กาญจนา วัฒนสุนทร, 2557)

5 หมายถึง	ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและ

ประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตร
ประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 29 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ

โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Likert, 1961 อ้างถึงใน กาญจน
วันสุนทร, 2557) ดังนี้

- 5 หมายถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แบบสอบถามดังกล่าวผู้วิจัย
ได้สร้างและพัฒนา โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร
สถานศึกษาและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เช่น เอกสาร ตำรา บทความทาง
วิชาการ และผลงานวิจัยต่าง ๆ

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวทางในการ
กำหนดนิยามศัพท์ และสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยสำหรับเป็นเครื่องมือ
ในการวิจัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นผู้ให้คำปรึกษา

2.2.3 จัดทำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อ
พิจารณาความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

2.2.4 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปให้ผู้ทรง
คุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC
(Index of Item – Objective Congruence) สร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างเนื้อหาที่ได้วางไว้
ก่อนจะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงจำนวน 3 ท่าน โดยใช้วิธีการตรวจสอบความ
สอดคล้องของวัตถุประสงค์และข้อคำถาม (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง

0.67-1.00 (ภาคผนวก ง)

2.2.5 นำปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้จากการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอให้ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1990, pp. 202-204) โดยได้ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามภาวะผู้นำ การเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.89 และค่าความเที่ยง (Reliability) ของ แบบสอบถามสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เท่ากับ 0.87 (ภาคผนวก ง)

2.2.7 นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.2.8 ทำการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอ ความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามให้แก่ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ทางไปรษณีย์ พร้อมสอดซองเปล่าติดดวงตราไปรษณียากรเพื่อ ความสะดวกในการส่งคืน พร้อมทั้งกำหนดส่งแบบสอบถามคืนภายใน 1 เดือน

3.2 เมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนและสามารถเก็บแบบสอบถาม ได้จำนวน 213 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.48

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการติดตามแบบสอบถามด้วยวาจาและทางโทรศัพท์ในครั้งที่ 2 ได้ แบบสอบถามกลับคืนมา รวมเป็นจำนวน 298 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของ แบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามทุกฉบับมีความสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตามขั้นตอนวิธีการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วคัดเลือกไว้เฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนทุกรายการ จากนั้นนำไปลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และ ประสบการณ์ในการสอน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบความเรียง

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบความเรียง

4.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบความเรียง

4.2.4 การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (Mean) ของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู กำหนดเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอน / ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอน / ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอน / ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอน / ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอน / ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมายของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2552) ดังนี้

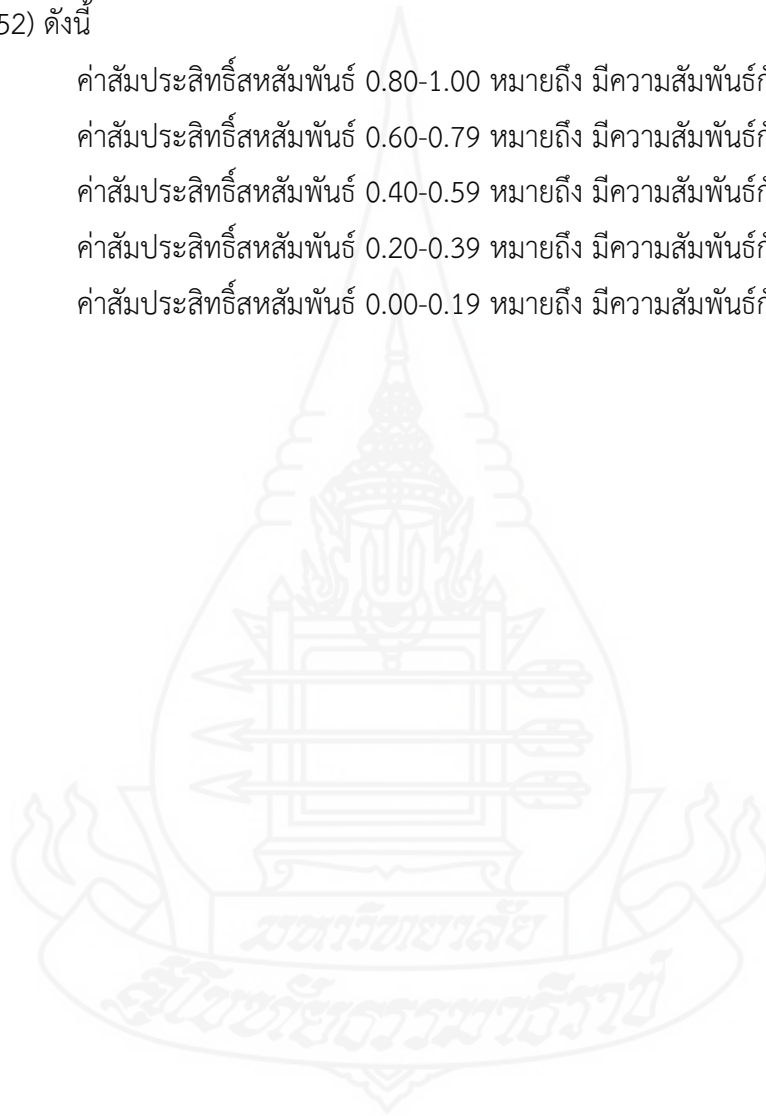
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.80-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.60-0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.40-0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.20-0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00-0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เพศ และประสบการณ์ในการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	65	21.81
- หญิง	233	78.19
รวม	298	100.00
ประสบการณ์ในการสอน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	45	15.10
- 5-15 ปี	145	48.66
- 16-25 ปี	92	30.87
- มากกว่า 25 ปี	16	5.37
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 78.19 และมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 5-15 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 48.66

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปรากฏดังตารางที่ 4.2 - 4.8

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้	4.68	0.20	มากที่สุด
2	ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.51	0.30	มากที่สุด
3	ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน	4.54	0.29	มากที่สุด
4	ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน	4.53	0.28	มากที่สุด
5	ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ	4.54	0.29	มากที่สุด
6	ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.52	0.26	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.56	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.23) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.20) ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.29) ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.29) ด้านการนิเทศและประเมินผลการ

สอน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.28) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.26) และด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.30) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	4.54	0.50	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	4.86	0.38	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้	4.83	0.40	มากที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ	4.62	0.49	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน	4.55	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.68	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.40) และผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาทรัพยากรเพื่อ

ส่งเสริมสนับสนุนให้วิทยาลัยทัศนเกิดผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร	4.39	0.49	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร	4.54	0.50	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของหลักสูตร	4.44	0.50	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	4.54	0.50	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน จัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	4.56	0.50	มากที่สุด
6	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.51	0.50	มากที่สุด
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน	4.54	0.50	มากที่สุด
8	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป	4.54	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.51	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนจัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ตามลำดับสำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.49)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.55	0.50	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.58	0.49	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.59	0.50	มากที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.43	0.50	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ	4.57	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.54	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดย

ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ด้วยการร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง	4.60	0.49	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการสอนของครูตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.51	0.50	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ออกแบบ บริหารจัดการ วิเคราะห์ และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรด้วยการมีส่วนร่วมกับครู	4.41	0.49	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน	4.60	0.49	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้	4.54	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.53	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยการร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารสถานศึกษามีการสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) และผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการสอนของครูตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ออกแบบ บริหารจัดการวิเคราะห์ และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรด้วยการมีส่วนร่วมกับครู ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเป็นระบบ	4.46	0.50	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานและภาระงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการทำงานตามมาตรฐาน	4.62	0.49	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.56	0.51	มากที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ตรงกับความต้องการและมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด	4.44	0.50	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม	4.57	0.50	มากที่สุด
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสื่อและนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	4.62	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.54	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานและภาระงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสื่อและนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการและมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน	4.39	0.49	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.54	0.50	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด	4.50	0.50	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งจูงใจสำหรับครู และสิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ เช่น การให้คำชมเชย การให้รางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณ การให้การยอมรับ เป็นต้น	4.54	0.50	มากที่สุด
6	ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับและเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.56	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.52	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับและเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการ

เรียนรู้ สิ่งจูงใจสำหรับครูและสิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ เช่น การให้คำชมเชย การให้รางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณ การให้การยอมรับ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.49)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปรากฏดังตารางที่ 4.9 – 4.14

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.49	0.27	มาก
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.78	0.15	มากที่สุด
3	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.52	0.26	มากที่สุด
4	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.56	0.31	มากที่สุด
5	ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้	4.52	0.26	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.57	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.22) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.78$,

S.D. = 0.15) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.31) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.26) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.26) และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.27) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ครูสามารถออกแบบและจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด
2	ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้	4.41	0.49	มาก
3	ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.60	0.49	มากที่สุด
4	ครูสามารถประเมินผลการใช้หลักสูตรตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง	4.54	0.50	มากที่สุด
5	ครูนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	4.39	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย		4.49	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ครูสามารถประเมินผลการใช้หลักสูตรตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) และครูสามารถออกแบบและจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย

ที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.49)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของผู้เรียน	4.57	0.50	มากที่สุด
2	ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ	4.89	0.36	มากที่สุด
3	ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงและการปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น	4.87	0.36	มากที่สุด
4	ครูสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.83	0.44	มากที่สุด
5	ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.85	0.41	มากที่สุด
6	ครูสามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม ฝึกการคิดและนำเสนอความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ	4.83	0.44	มากที่สุด
7	ครูสามารถประเมินผลการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	4.60	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.78	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.36) ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงและการ

ปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.36) และครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ครูสามารถออกแบบและสร้างสื่อ นวัตกรรม การศึกษา	4.54	0.50	มากที่สุด
2	ครูสามารถเลือกและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
3	ครูสามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้	4.50	0.50	มากที่สุด
4	ครูมีความรู้เท่าทันในการเสพสื่อและสารสนเทศ	4.54	0.50	มากที่สุด
5	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม และมนุษยธรรม	4.56	0.50	มากที่สุด
6	ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการ ใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษากับ เพื่อนร่วมงาน	4.39	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย		4.52	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถเลือกและใช้สื่อ

นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ครูสามารถสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม และมนุษยธรรม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50) และครูสามารถออกแบบและสร้างสื่อ นวัตกรรมการศึกษา ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษากับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.49)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ครูสามารถออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน	4.48	0.50	มาก
2	ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัดผลและหาคุณภาพของเครื่องมือ	4.57	0.50	มากที่สุด
3	ครูสามารถนำเครื่องมือไปใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง	4.60	0.49	มากที่สุด
4	ครูสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	4.54	0.51	มากที่สุด
5	ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ	4.58	0.49	มากที่สุด
6	ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	4.58	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.56	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดย

ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถนำเครื่องมือไปใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.49) ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้อของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.49) และครูสามารถสร้างเครื่องมือวัดผลและหาคุณภาพของเครื่องมือ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
1	ครูสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น โต๊ะ ประตู หน้าต่าง กระจกหน้าต่างมีขนาดเหมาะสม การใช้สีและความสว่างภายในห้องเรียน การจัดที่นั่งมีความเหมาะสม เป็นต้น	4.54	0.50	มากที่สุด
2	ครูจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน การให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น	4.44	0.50	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{X})	S.D.	แปลผล
3	ครูส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น	4.54	0.50	มากที่สุด
4	ครูสนับสนุนการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้	4.56	0.50	มากที่สุด
5	ครูสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชนและสังคมให้ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่ที่เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เช่น ส่งเสริมให้วิทยากรภายนอกหรือครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การเผยแพร่ความรู้แก่คนในชุมชน เป็นต้น	4.51	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.52	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสนับสนุนการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50) ครูสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น โต๊ะ ประตู หน้าต่าง กระจกหน้าต่างมีขนาดเหมาะสม การใช้สีและความสว่างภายในห้องเรียน การจัดที่นั่งมีความเหมาะสม เป็นต้น ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ครูส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) และครูสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชนและสังคมให้ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่ที่เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เช่น ส่งเสริมให้วิทยากรภายนอกหรือครูภูมิปัญญา

ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การเผยแพร่ความรู้แก่คนในชุมชน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน การให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของ ผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปรากฏดังตารางที่ 4.15 โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X = ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

X1 = ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้

X2 = ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

X3 = ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

X4 = ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน

X5 = ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

X6 = ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

Y = สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

Y1 = สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

Y2 = สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Y3 = สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

Y4 = สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้

Y5 = สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ตารางที่ 4.15 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

	สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู					(Y)
	(Y1)	(Y2)	(Y3)	(Y4)	(Y5)	
ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา	การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้	สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ (X1)	.692**	.386**	.555**	.672**	.530**	.710**
ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X2)	.685**	.290**	.737**	.892**	.960**	.929**
ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน (X3)	.653**	.300**	.831**	.768**	.583**	.798**
ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน (X4)	.905**	.531**	.733**	.563**	.514**	.790**
ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X5)	.791**	.495**	.751**	.693**	.533**	.804**
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ(X6)	.772**	.355**	1.000**	.624**	.637**	.850**
ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	.875**	.458**	.903**	.823**	.737**	.954**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมากและในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .954 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ (X1) มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Y1) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .692 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X2) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (Y5) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .960 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน (X3) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Y3) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .831 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน (X4) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Y1) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .905 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X5) มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Y1) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .791 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X6) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Y3) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 1.000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

1.1.2 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จาก 112 โรงเรียน จำนวน 1,330 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตาราง Krejcie & Morgan (อ้างถึงในบุญชุม ศรีสะอาด, 2556, น. 43) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 298 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตาม

อำเภอที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา และใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.89 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เท่ากับ 0.87

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนครั้งที่ 1 จำนวน 213 ฉบับ จากนั้นทำการติดตามทวงถามได้แบบสอบถามกลับคืนมาในครั้งที่ 2 รวมทั้งสิ้น 298 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการสอน โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 78.19 และมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 5 – 15 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 48.66 ซึ่งสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.4.1 ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ

เป้าหมายการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการพัฒนาความเป็นครู มีอาชีพ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อของแต่ละด้านจะพบว่า

1) ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำสู่การปฏิบัติได้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2) ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3) ด้านการพัฒนาความเป็นครูมีอาชีพ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานและภาระงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสื่อและนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรมใน

โครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ตรงกับความต้องการและมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด

4) ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยการร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษามีการสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน และผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ออกแบบ บริหารจัดการ วิเคราะห์ และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรด้วยการมีส่วนร่วมกับครู

5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับและเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งจูงใจสำหรับครูและสิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ เช่น การให้คำชมเชย การให้รางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณ การให้การยอมรับ เป็นต้น ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

6) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนจัดทำทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และที่มีค่าน้อยเท่ากัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร

1.4.2 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อของแต่ละด้านจะพบว่า

1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงและการปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น และครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของผู้เรียน

2) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถนำเครื่องมือไปใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ และครูนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน

3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถเลือกและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ครูสามารถสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม และมนุษยธรรม และครูสามารถออกแบบและสร้างสื่อ นวัตกรรมการศึกษา ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดใน

ในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษากับเพื่อนร่วมงาน

4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสนับสนุนการ เข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ครูสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น โต๊ะ ประตู หน้าต่าง กระจกหน้าต่างมีขนาดเหมาะสม การใช้สี และความสว่างภายในห้องเรียน การจัดที่นั่งมีความเหมาะสม เป็นต้น และครูส่งเสริมให้เกิดการเรียน การสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ ห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก สถานศึกษา เป็นต้น ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเปิดกว้าง และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน การให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่อง ต่าง ๆ เป็นต้น

5) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้ บรรลุวัตถุประสงค์ ครูสามารถประเมินผลการใช้หลักสูตรตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง และครูสามารถ ออกแบบและจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลาง ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครู นำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

1.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร สถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมากและในทิศทางเดียวกัน โดยมี ค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .954 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

1) ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ (X1) มีค่าความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Y1) โดยมีความสัมพันธ์ เท่ากับ .692 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X2) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (Y5) โดยมีความสัมพันธ์ เท่ากับ .960 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน (X3) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Y3) โดยมีความสัมพันธ์ เท่ากับ .831 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน (X4) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Y1) โดยมีความสัมพันธ์ เท่ากับ .905 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5) ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ (X5) มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Y1) โดยมีความสัมพันธ์ เท่ากับ .791 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X6) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Y3) โดยมีความสัมพันธ์ เท่ากับ 1.000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีนโยบายในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีเป้าประสงค์ให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เป็นมืออาชีพและมีทักษะวิชาชีพขั้นสูง สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลอย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2562) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งความสำคัญของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารนั้นสอดคล้องกับแนวคิดของ

สมชาย เทพแสง (2556) , Hoy & Hoy (2006, pp. 2–3) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งประสิทธิผลในโรงเรียน โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารที่แสดงออกให้ครูรับรู้อย่างชัดเจน และควรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเต็มใจจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีของนักเรียน และ Piotrowsky (2016) ยังได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จะเข้าใจเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และทำให้เกิดการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม สร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศขององค์กรที่เน้นความร่วมมือ มีการทำงานที่เป็นกันเองระหว่างผู้บริหารและครู สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูโดยการสนับสนุน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ช่วยทำให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยฉบับนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชสุดา บุตรดีศักดิ์ (2556) ณัฐิกา นครสูงเนิน (2556) อภิเดช พลเยี่ยม (2556) บรรพต ฐูเจนทร์ (2557) และเมตตา สอนเสนา (2557) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชสุดา บุตรดีศักดิ์ (2556) ณัฐิกา นครสูงเนิน (2556) และอภิเดช พลเยี่ยม (2556) ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด นอกจากนี้ผลจากการวิจัยฉบับนี้ยังพบอีกว่า ค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำสู่การปฏิบัติได้จริงรวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีกระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ดำเนินการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ มีการทบทวนตรวจสอบ และจัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ ส่งผลให้ครูและบุคลากรของ

สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

ในขณะเดียวกันยังพบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการด้านการสนับสนุน จัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอน ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ตลอดจนมีการประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน และมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไปอย่างต่อเนื่อง ผลจากพฤติกรรมดังกล่าวของผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยในด้านนี้ยังคงอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีข้อมูลที่เป็นที่น่าสังเกตจากผลการวิจัยฉบับนี้คือผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ยังเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีนโยบายในการพัฒนาครูให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผลอย่างมีคุณภาพ โดยมีโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2562) ซึ่งเป็นโครงการที่ตอบสนองเป้าประสงค์ของนโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้สอนเป็นโค้ชหรือผู้อำนวยการการเรียนรู้ เป็นครูยุคใหม่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ มีความเป็นมืออาชีพและมีทักษะวิชาชีพขั้นสูง ผลจากการเข้ารับการอบรมในโครงการดังกล่าวทำให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งการจัดการเรียนรู้ภายในห้องเรียนและการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์พานิช (2555, น. 15) และ ยนต์ ชุ่มจิต (2550, น. 145) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) โดยครูต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ในการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ มี

ความรู้ที่ทันสมัย กว้างขวาง รู้เท่าทันโลก ก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัย Raji (2009, p. 87) ที่พบว่า สมรรถนะครูมีความสำคัญมากในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับสูง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่ม คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นมืออาชีพในด้านการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประกอบกับครูมีประสบการณ์ในการสอนอยู่ระหว่าง 5-15 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สามารถบ่มเพาะความเป็นครูมืออาชีพในด้านการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนกพร จุฑาสงษ์ (2559) ฐิติมา ภมรคล (2560) และ Raji (2009, p. 87) ที่พบว่า ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลจากการวิจัยฉบับนี้ยังพบอีกว่า ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นครูมืออาชีพ มีประสบการณ์ในการสอนค่อนข้างมาก จึงทำให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงและการปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

ขณะเดียวกันยังพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มแต่ยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งแม้ว่าครูจะสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสามารถออกแบบและจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางได้ แต่มีข้อมูลที่ต้องให้ความสำคัญคือ ครูนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ยังเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ซึ่งผลดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับผลการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรและการสอนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

2.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูอยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนสูงจะสามารถพัฒนาให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงตามไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ เมตตา สอนเสนา (2557, น. 33) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู นำมาซึ่งประสิทธิผลในโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่ดีของนักเรียน และแนวคิดของ อัมภาพรรณ ตันตินาครกุล (2558, น. 16) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างมากกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของครู รวมทั้ง Hoy & Hoy (2006, pp. 2-3) ยังได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นผู้นำทางด้านการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยให้เกิดการเรียนการสอนที่ดีที่สุดเพื่อตอบสนองการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเชียร ทองคลี (2554) รัชสุดา บุตรดีศักดิ์ (2556) บรรพต รุ่งเจนทร์ (2557) และอารมณ นาก่อนทอง (2559) ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีจำนวน 4 คู่ ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการกับด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอนกับด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนกับด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนกับด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีนโยบายการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรโดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศและประเมินผลการสอน การบริหารหลักสูตรและการสอน และการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน รวมทั้งมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีการสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครู หลังจากสังเกตการสอน และให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ตลอดจนมีการสนับสนุน จัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร มีการกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป ส่งผลให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2562)

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนยังมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผลจากการวิจัยฉบับนี้พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุดในกลุ่มจึงทำให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับน้อยตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะหลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน และหากผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพได้แล้ว ย่อมไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อีระพรอายุวัฒน์ (2552, น. 96) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ต้องสร้างโอกาสให้โรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และ สิริรานี วสุภัทร (2551, น. 54-55) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างต่อเนื่องในการสร้างหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานทั้งส่วนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน รวมทั้ง ไกศิษฏ์ เปลรินทร์ (2552, น. 141-144) ยังได้แสดงทรรศนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนจะสามารถสร้างความเข้าใจแก่ครูถึงความสอดคล้องกันของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เพื่อให้ครูทราบถึงความมีประสิทธิผลของการสอน และเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ และข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะประสงค์จะทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารมีโอกาสได้พัฒนาภาวะผู้นำการเรียนการสอนของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูมีโอกาสได้พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3) จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นจึงควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนที่สูงขึ้น เพื่อให้สามารถส่งเสริมให้ครูมีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงขึ้น

3.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ซึ่งยังเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนการสอนของตนเองด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารหลักสูตรอย่างถ่องแท้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวางแผน ออกแบบ บริหารจัดการ วิเคราะห์และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร เพราะการบริหารหลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3.1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครู

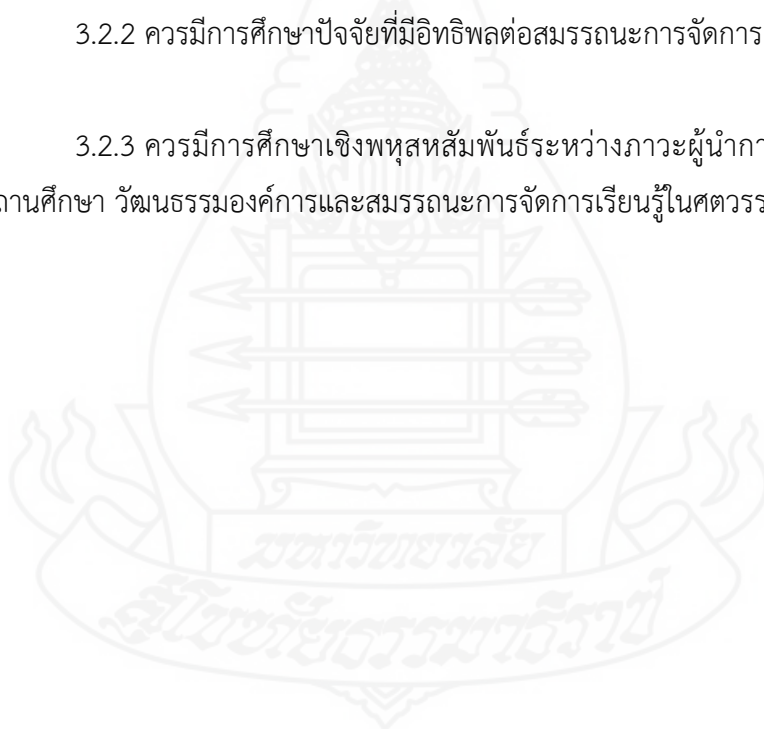
จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ยังเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นครูจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของตนเองในด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยให้ความสำคัญกับการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพถึงรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

3.2.3 ควรมีการศึกษาเชิงพหุสหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์กรและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ทรายชู. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล. (ดุष्ฎิณีพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุष्ฎิณีบัณฑิต การบริหารจัดการการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 7(2), 20-22.
- กาญจนา วัฒนสุนทร. (2557). เครื่องมือ & การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในชั้นเรียน. สืบค้นจาก <http://dc.oas.psu.ac.th/dcms/files/00311/Chapter2.pdf>.
- กาญจนา สงณรงค์. (2558). พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ตามการรับรู้ของครู. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ไคศิษฐ์ เพลรินทร์. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ดุष्ฎิณีพนธ์ปริญญาการศึกษาดุष्ฎิณีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ขจรศักดิ์ สังข์เจริญ. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมกริช ภูคกิง. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จรุณี แก้วเอียน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จักรกฤษ วงษ์ชาติ. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.

- จรูญ พานิชย์ผลินไชย. (2559). การศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 22(2), 25-29.
- จุฑาพิชญ์ ธรรมศิลป์. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- จิราภรณ์ มีสง่า และอิศรา รุ่งทิวชัย. (2561). การศึกษาสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผลทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*, 5 (2), 36-40.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรชัย หวังมีจงมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียน เปลี่ยนสมรรถนะ. *วารสารสถาบันเสริมศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 12(2), 29-32.
- ชนกพร จุฑาสงษ์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชิตีพัทธ์ เปรมสง่า. (2560). รูปแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวความคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 2 กรณีศึกษา: ห้องเรียนวิชาศึกษาทั่วไป ศท.001 ทักษะการคิดเพื่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2552). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐิติมา ภมรคล. (2560). การศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ณัฐิกา นครสูงเนิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.

- ตระกูล จิตวัฒนากร. (2555). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูผู้สอนบริหารธุรกิจของวิทยาลัยอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- ทวีศักดิ์ ยศถา. (2558). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการ เรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11. (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2558). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญา ศึกษาเพื่อพัฒนาครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 21(1), 28-35.
- _____. (2560). การศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญา ตรีในโครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูงชายแดน ไทย-เมียนมา ด้านจังหวัดตาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(4), 21-28.
- ธนกร วิเศษจ้ง. (2559). สภาพของการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอันพึงปรารถนาของผู้เรียน ศตวรรษที่ 21. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 12, 26-31.
- ธีระพร आयวัฒน์. (2552). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- นันทกา วารินิน. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- บรรพต ฐ์เจนทร์. (2557). ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ สมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์น.
- ปราณี รี้วทอง. (2550). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

- ปิยะมาศ ทองเปลว. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
ปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- ปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์. (2560). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.
(งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.*
- บุญชริกา นิลพัฒน์. (2558). *สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม,
นครปฐม.*
- พัทธยา ชนะพันธ์. (2555). *รูปแบบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.*
- พลหัส คงเทศ. (2557). *รูปแบบการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.*
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคม
ที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.*
- พิมพ์ิษา ขงเกียรติกาญจน์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.*
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). *ไพฑูรย์แนะคุณลักษณะครูไทยศตวรรษ 21. ข่าวสด, น. 23. สืบค้นจาก
<https://www.khaosod.co.th>.*
- เมตตา สอนเสนา. (2557). *ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 25. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.*
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*

- รัชสุดา บุตรดีศักดิ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2561). *ภาวะผู้นำการเรียนการสอน. ใน ประมวลชุดวิชานวัตกรรมการบริหาร การศึกษาและภาวะผู้นำ.* (น. 1 - 58). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วสันต์ ทองไทย. (2550). *การวิจัยเชิงทดลอง : วิธิดำเนินการ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- วัฒน์ แฉมวัฒน์. (2553). *การพัฒนาระบบพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์ วงศ์.
- _____. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิเชียร ทองคลี. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ศศิธร บัวทอง. (2560). *การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10(2), 39-45.*
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2552). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์ ใหม่.* กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น.
- สมัคร สาริก. (2551). *การศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สิร์รานี วสุภัทร. (2551). *ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อ ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร ดุษฎีบัณฑิต บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- สุธีรา วิเศษสมบัติ. (2560). *การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 17(1), 33-48.*
- สุไม บิลไบ (ม.ป.ป.). *สมรรถนะ ทักษะและบทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21. เอกสารประกอบการเรียนรายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ : บทบาทครูในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ. สืบค้นจาก: <https://drsumaibinbai.files.wordpress.com/2015/11/e0b89ae0b897e0b89ae0b8b2e0b897e0b882e0b8ade0b887e0b884e0b8a3e0b8b9e0b984e0b897e0b8a2e0b983e0b899e0b8a8e0b895e0b8a7e0b8a3e0b8a3e0b8a9.pdf>.*
- สมชาย เทพแสง. (2556). *ภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ : รูปแบบของภาวะผู้นำสมัยใหม่. วารสารบริหารการศึกษา มศว., 10(9), 25-31.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2562). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.2561. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). *คู่มือการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะด้วยการบริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะตำแหน่งของผู้อำนวยการสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. สืบค้นจาก: <https://www.odd.go.th/www/files/81725.pdf>.*

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ* (พ.ศ. 2551-2555). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2557). *ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- _____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิเดช พลเยี่ยม. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อารมณ นาก้อนทอง. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อรพรรณ ทิมครองธรรม. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- อำภพรณ ต้นตินาครกุล. (2558). *ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนในยุคศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 5(1), 38-45.*
- Adamski, A., Fraser, B. J. and Peiro, M. M. (2013). *Parental involvement in schooling classroom environment and student outcome*. Learning Environment Research. 16(3), 315-328. doi: 10.1007/s10984-012-9121-7.
- Andrew, H. A. (1991). *The roy adaptation model: The definitive statement*. connecticut: Appleton & Lange.
- Assin, D. N. (1995). *Teacher education in an era of transformation, preparing teacher for all the world children : An era transformation*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Basic Education Commission. (2010). *Handbook of a teacher competency (revised edition)*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (in Thai).
- Barth, R. (1990). *Improving schools from within*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

- Barry J. F. (1998). *CLASSROOM ENVIRONMENT INSTRUMENTS: DEVELOPMENT, VALIDITY AND APPLICATIONS*. Learning Environment Research. 1, 7-33.
- Borich, G. D. (1977). *The appraisal of teaching*. Mass: Addison – Wesley.
- Bossert, S. T. (1988). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.
- Carroll, J. B. (1974). *Learning theory for the classroom teacher in Jarvis G. A. The challenge of communication*, Illinois: National Textbook Company.
- Center for Educational Leadership. (n.d.) *4 dimensions of instructional leadership*. Retrieved from <http://info.k-12leadership.org/4-dimensions-of-instructional-leadership>.
- Chell, J. (2001). *Introducing principals to the role of instructional leadership*. Retrieved from <http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/95-14.htm>.
- Cristina, S. (2010). *Bullying and the peer group: A review*. Aggression and Violent Behavior. 15, 112-120.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing*. 5th ed. New York: Harper & Row.
- Davis, C. & Thomas, D. A. (1989). *Leadership in organization*. 2nd ed. Englewood cliffs: Prentice-Hall.
- Davis, E. L. (1993). *The Leadership behavior of principals and their effect on school improvement in effective urban high school*. Dissertation Abstracts International.
- DeBevoise, W. (1984). Synthesis of research on the principal as instructional leader. *Educational Leadership*, 41(5), 14-20.
- Duke, D. (1987). *Evaluating the performance of principals*. *Educational Administration Quarterly*. 21, 71-98.
- Fleming, D. S. & Barbara A. F. (2001). *School strategies and options*. Retrieved from <http://www.Tiac.net/users/dfleming/index.html>.
- Gattiker, U. E. (1990). *Technology management in organization*. Berlin: Sage.
- Glickman, C. D. (1990). *Supervision and instruction: A developmental approach*. 2nd ed. Boston: Allyn & Bacon.

- Hallinger, P. (2000). *A review of two decades of research of the principalship using the "Principal Instructional Management Rating Scale"*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, Seattle, Washington.
- Hallinger, P. & Joseph, M. (1985). Assessing the instructional management behavior of principal. *The Elementary School Journal*, 86(2), 221-224.
- Heck, R. H., Terry J. L. & Geoge, A. M. (1990). Instructional leadership and school achievement : Validation of a causal model. *Educational Administration Quarterly*, 26(2), 94-97.
- Hornig, E. & Loeb, S. (2010). New thinking about instructional leadership. *Kappan*, 92(3), 66-69.
- Hoy, W. K., & Hoy, A. W. (2006). Academic optimism of schools: A force for student achievement. *American Educational Research Journal*, 43(3), 425-446.
- Krug, S. (1992). Instructional Leadership: A constructivist perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430-443.
- Lashway, M. (2002). *Blended learning and sense of community: a comparative analysis with traditional and fully online graduate course*. Retrieved from <http://www.irrodl.org/content/v5.2/rovai-jordan.html>.
- Leithwood, K., Jantzi, D., & Steinbach, R. (1999). *Changing leadership for changing times*, London: Open University Press.
- MacNeill, et al. (2003). *Beyond instructional leadership: towards pedagogic leadership*. Paper submitted for presentation at the 2003 annual conference for the Australian Association for Research in Education: Auckland.
- McEwan, E. K. (1998). *Seven steps to effective instructional leadership*. California: Corwin Press.
- McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals: From good to great performance*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Murphy, J. (1990). Principal instructional leadership. *Advances in educational administration*. *Forum Qualitative Social Research*, 1(2, June). Retrieved from <http://qualitative-research.net/fqs/fqs-e/2-00inhalt-e.htm>.

- Olga, N. (2012). *Bulgarian comparative education society*, Paper presented at the Annual Meeting of the Bulgarian Comparative Education Society. (10th, Kyustendil, Bulgaria, Jun 12-15, 2012).
- Peariso, F. J. (2011). *A study of principals' principals' instructional leadership behaviors and beliefs of good pedagogical practice among effective California high schools serving socioeconomically disadvantaged and English learners*. (the Degree Doctor of Education). Liberty University. USA, Lynchburg.
- Pefianco, E. C. (2009). *กรอบสมรรถนะของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21*. Retrieved from <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13037&Key=news2>.
- Pellicer, L. O. & L. W. Anderson. (1995). *A handbook for teacher leaders*. California: Corwin.
- Piotrowsky, M. J. (2016). *The impact of leadership on school culture and student achievement*. Retrieved from https://tigerprints.clemson.edu/all_dissertations/1623.
- Qian, H., Walker, A., & Li, X. (2017). *The west wind vs the east wind: Instructional leadership model in China*. *Journal of Educational Administration*. Retrieved from <https://www2.ed.gov/about/inits/ed/.../competencies-instructional-leadership.pdf>.
- Raji, V. S. (2009). *Competency mapping of teachers in tertiary education*. Mba-HrmRoll: Register.
- R Amal. (2015). Teachers' perceptions of principals' instructional leadership in Omani Schools. *Americam Journal of Education Research*. 3(12). 1504-1510.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations*. 5th ed. New York: Free Press.
- Scriven, M. (1991). *Duty of the teacher*. Great Britain: T.J.
- Spillane, J. P., Halverson, R. & Diamond, J. B. (2004). Towards a theory of leadership practice: a distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies*. 36(1), 3-34.

- Supovitz, J. A., & Poglinco, S. M. (2001). *Instructional leadership in a standard-based reform*. The Consortium for Policy Research in Education. Retrieved from <http://eric.uoregon.edu/ReproductionRelease.html>.
- Van Deventer, I., & Kruger, A. G. (2003). *An educator's guide to school management skills*. Pretoria: Van Schaik.
- Wiggins, G., & McTighe, J. (1998). *Understanding by design*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Wildy, H. & Dimmock, C. (1993). Instructional leadership in primary and secondary school in Western Australia. *Journal of Educational Administration*, 31, 43-51.
- Weber, J. (1996). Leading the instructional program. In S. Smith. & P. Piele (Eds.), *School leadership. Clearinghouse of Educational Management*. Eugene: Oregon.
- Yamada, A. T. (2001). *Elementary school principals perceptions of responsibilities and competencies for instructional leadership*. California: University of the Pacific Stockton.

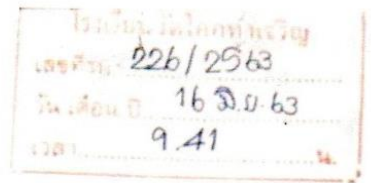

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือประสานงาน

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๓๘๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายทรงวุฒิ แน่นหนา (ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ)
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูใน
ศตวรรษที่ ๒๑ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒ ตามโครงการการศึกษา
ค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ
ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น
มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น
เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียน
ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ได้รับ ๒๐.๖.๖๓.
บันทึกกลับถึงที่มสธมาธิราช
ขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา
เครื่องมือวิจัย
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ก.ล.ว.
16 มิ.ย. 63

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๔๘ ๙๐๒ ๖๓๙๕

- อ.ว.น
- โทร. ๘๖๖ ๑๐๐๖ ๖๑๐
ชื่อ อ.ท.ม.ก.น

(นายทรงวุฒิ แน่นหนา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ

๑๖ มิ.ย. ๖๓

โรงเรียนวัดศรีประจาราม
เลขที่รับ..... 2563
วันที่..... 13 มิ.ย. 63
เวลา..... 10.15 น.

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๓๘๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นางพิมพ์ชนก ทุมชาติ (ครูโรงเรียนวัดศรีประจาราม)
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูใน ศตวรรษที่ ๒๑ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒ ตามโครงการการศึกษา ค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

เรียน คุณครู พิมพ์ชนก ทุมชาติ

ขอแสดงความนับถือ

เรียนคุณ พลอยนภัส วงษ์เสถียร นักศึกษาหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ขอเรียนทราบด้วย ห่วงใยถึงความดีของคุณที่ทุ่มเทไม่ย่อท้อ เคารพและขอชื่นชมที่สนใจ ค้นคว้าอิสระ ขอขอบคุณ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ใน
๑๓ มิ.ย. ๖๓

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๙๘ ๙๐๒ ๖๓๙๕

พิมพ์ชนก

โรงเรียนวัดศรีประจักษ์
เลขที่ ๒๕๖๓
๒๕ มิ.ย. ๖๓
๑๐.๒๕ น

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๔๔๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีประจักษ์

ด้วยนางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูใน
ศตวรรษที่ ๒๑ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยนำแบบสอบถามไป
ทดลองใช้กับครูโรงเรียนวัดศรีประจักษ์ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน ๓๐ ชุด ทั้งนี้จะมีให้เป็นการรบกวน
เวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือตามวันเวลา
และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

- ทพ
- มอ. สุโขทัย ๐๔/๖๖/๖
๒๕๖๓๐๖๒๕๖๓
๒๕ มิ.ย. ๖๓

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

เรียน อ. นร. อัจฉริยะกุล

เรียน อ. นร. อัจฉริยะกุล
ขอแจ้งว่า ขณะนี้ อาจารย์ได้ดำเนินการ
ส่งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ ม.สุโขทัยแล้วเรียบร้อย ส่งมา
ในครั้งก่อนที่แบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ชุด
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๙๘ -๙๐๒-๖๓๙๕

สพ
๒๕ มิ.ย. ๖๓

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๓๕๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วยนางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูใน
ศตวรรษที่ ๒๑ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า
อิสระตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๙๘ -๙๐๒-๖๓๙๕

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
กับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
3. กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อและกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อาจไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับและจะนำผลไปใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

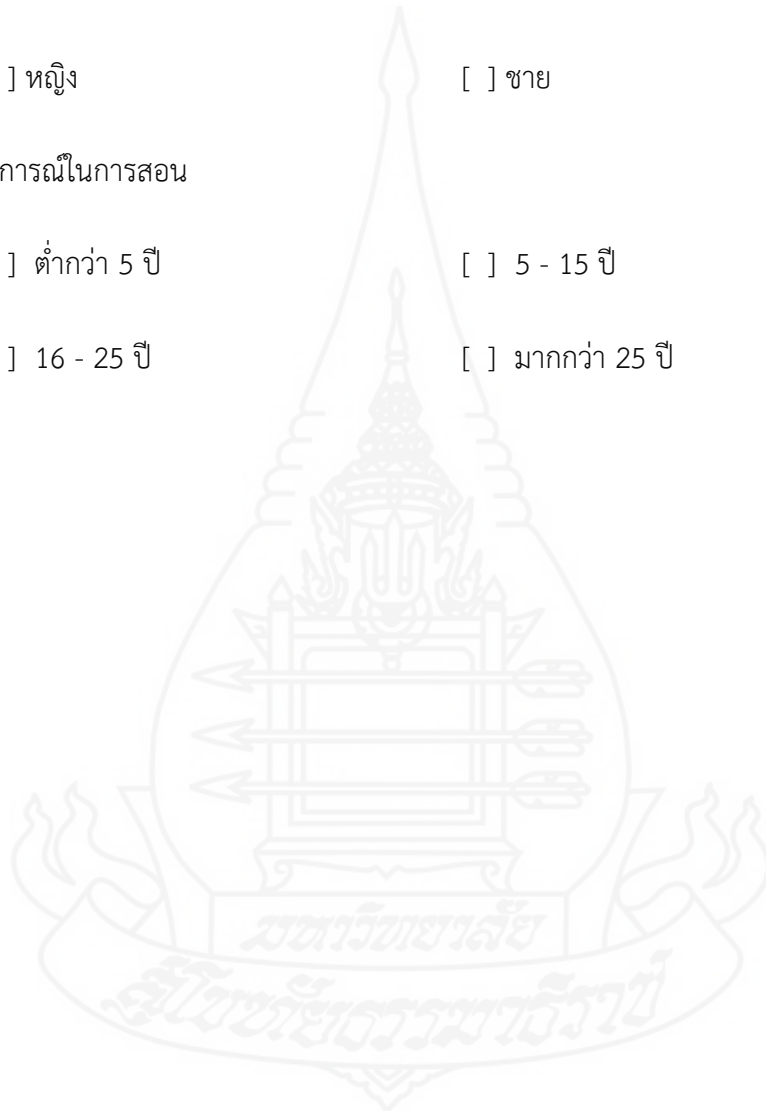
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

 หญิง ชาย

2. ประสบการณ์ในการสอน

 ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 15 ปี 16 - 25 ปี มากกว่า 25 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่สอดคล้องกับระดับภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาท่าน เพียงข้อละ 1 ระดับเท่านั้น โดยกำหนดระดับ ดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านการกำหนดและสื่อสาร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน					
ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน						
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร					
7.	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร					
8.	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของหลักสูตร					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร					
10.	ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุน จัดหาทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ					
11.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
12.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน					
13.	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป					
ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน						
14.	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน					
15.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
16.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
17.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
18.	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ					
ด้านนิเทศและประเมินผลการสอน						
19.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยการร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง					
20.	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการสอนของครูตามเกณฑ์ที่กำหนด					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
21.	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ออกแบบ บริหารจัดการ วิเคราะห์ และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรด้วยการมีส่วนร่วมกับครู					
22.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน					
23.	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้					
ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ						
24.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเป็นระบบ					
25.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานและภาระงานของครู และบุคลากรในสถานศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน					
26.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
27.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้รับการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ตรงกับความต้องการและมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด					
28.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม					
29.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสื่อและนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน					
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ						
30.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน					
31.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
32.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้					
33.	ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเอาใจใส่ครูและผู้เรียนอย่างใกล้ชิด					
34.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งจูงใจสำหรับครูและสิ่งจูงใจสำหรับการเรียนรู้ เช่น การให้ คำชมเชย การให้รางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณ การให้การยอมรับ เป็นต้น					
35.	ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับและเคารพในความแตกต่างของ ผู้อื่น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่สอดคล้องกับระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ของท่าน เพียงข้อละ 1 ระดับเท่านั้น โดยกำหนดระดับ ดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ระดับ 2 หมายถึง ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 3 หมายถึง ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 4 หมายถึง ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก
ระดับ 5 หมายถึง ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร						
1.	ครูสามารถออกแบบและจัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง					
2.	ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้					
3.	ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์					
4.	ครูสามารถประเมินผลการใช้หลักสูตรตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง					
5.	ครูนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร					
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
6.	ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของผู้เรียน					
7.	ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ					
8.	ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดระดับสูงและการปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น และแก้ปัญหาเป็น					
9.	ครูสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
10.	ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ของผู้เรียน					
11.	ครูสามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม ฝึกการคิดและนำเสนอความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ					
12.	ครูสามารถประเมินผลการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ					
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้						
13.	ครูสามารถออกแบบและสร้างสื่อ นวัตกรรมการศึกษา					
14.	ครูสามารถเลือกและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
15.	ครูสามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้					
16.	ครูมีความรู้เท่าทันในการเสพสื่อและสารสนเทศ					
17.	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คุณธรรม และมนุษยธรรม					
18.	ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษากับเพื่อนร่วมงาน					
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
19.	ครูสามารถออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน					
20.	ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัดผลและหาคุณภาพของเครื่องมือ					
21.	ครูสามารถนำเครื่องมือไปใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง					
22.	ครูสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ					
23.	ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับการวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ					
24.	ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไข					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	การเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้					
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้						
25.	ครูสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น โต๊ะ ประตู หน้าต่าง กระจกหน้าต่างมีขนาดเหมาะสม การใช้สีและความสว่างภายในห้องเรียน การจัดที่นั่ง มีความเหมาะสม เป็นต้น					
26.	ครูจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน การให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น					
27.	ครูส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น					
28.	ครูสนับสนุนการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้					
29.	ครูสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชนและสังคมให้ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่ที่เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เช่น ส่งเสริมให้วิทยากรภายนอกหรือครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การเผยแพร่ความรู้แก่คนในชุมชน เป็นต้น					

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 : นายทรงวุฒิ แน่นหนา

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ

วุฒิการศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตำแหน่ง : ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 24 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 : นายวิฑูรย์ หนูขาว

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนวัดศรีประชาราม

วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ตำแหน่ง : ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 : นางพิมพ์ชนก ทุมชาติ

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนวัดศรีประชาราม

วุฒิการศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่ง : ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : เป็นครู 14 ปี

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตารางวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

- เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นและให้คะแนน ค่าคะแนนแปลผล ดังนี้
 - +1 หมายถึง ข้อความมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
 - 1 หมายถึง ข้อความไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
2. คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ

เมื่อ $\sum R$ แทนผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

เมื่อ N แทนจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปนำมาใช้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ส่วนข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 นำไปปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือตัดทิ้ง

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
 ภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
 ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
 โดยการหาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence)

ข้อ	คำถาม ภาวะผู้นำการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
ด้านการกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้								
1.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนา เป้าหมายของโรงเรียนให้มี ความชัดเจนและนำสู่การ ปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม การมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหา ทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิด ผลสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสาร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม ภาวะผู้นำการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่	คนที่	คนที่				
		1	2	3				
	ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน							
ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน								
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
7.	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
8.	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมิน ความเหมาะสมและคุณภาพ ของหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
10.	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน จัดหาทรัพยากรและสิ่งของ จำเป็นต่อการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
11.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาส ให้ครู ผู้เรียน และผู้ปกครองมี ส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
12.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ ประเมินผลเพื่อวัดความ ก้าวหน้าของผู้เรียน	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้	
13.	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการ ประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม ภาวะผู้นำการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	ในปีถัดไป							
ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน								
14.	ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
15.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
16.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
17.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
18.	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
ด้านกรณีพิเศษและประเมินผลการสอน								
19.	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ แนะนำเพื่อปรับปรุง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม ภาวะผู้นำการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยการร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง							
20.	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการสอนของครูตามเกณฑ์ที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
21.	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนออกแบบ บริหารจัดการ วิเคราะห์ และประเมิน ประสิทธิภาพของหลักสูตรด้วยการมีส่วนร่วมกับครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
22.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครูหลังจากสังเกตการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
23.	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ								
24.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
25.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานและภาระงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา และประเมินผลการปฏิบัติงาน	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม ภาวะผู้นำการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	ตามมาตรฐาน							
26.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ ครูได้รับการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
27.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาส ให้ครูได้รับการฝึกอบรมใน โครงการพัฒนาบุคลากรจาก หน่วยงานต่าง ๆ ที่ตรงกับ ความต้องการและมาตรฐาน การพัฒนาวิชาชีพของ หน่วยงานต้นสังกัด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
28.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรร เวลาให้ครูมีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนการ สอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
29.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม การสร้างสื่อและนวัตกรรมโดย ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ								
30.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้าง เสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
31.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพ แวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม ภาวะผู้นำการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	การเรียนรู้							
32.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ ครูสร้างนวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
33.	ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเอาใจ ใส่ครูและผู้เรียนอย่างใกล้ชิด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
34.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีสิ่ง ส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ สิ่งจูงใจสำหรับครูและสิ่งจูงใจ สำหรับการเรียนรู้ เช่น การให้ คำชมเชย การให้รางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณ การให้การยอมรับ เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
35.	ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับ และเคารพในความแตกต่าง ของผู้อื่น และสร้างความ สัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร								
1.	ครูสามารถออกแบบและ จัดทำหลักสูตรทั้งหลักสูตร สถานศึกษาและหลักสูตร ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
2.	ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อการวางแผนการจัดการ เรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
3.	ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้ บรรลุวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
4.	ครูสามารถประเมินผลการใช้ หลักสูตรตามขั้นตอนได้อย่าง ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
5.	ครูนำผลการประเมินหลักสูตร ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ								
6.	ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับวัยและความ แตกต่างของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
7.	ครูสามารถจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
8.	ครูสามารถจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด ระดับสูงและการปฏิบัติจริงเพื่อ ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเห็น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น							
9.	ครูสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
10.	ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้คำปรึกษาในการเรียนรู้ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
11.	ครูสามารถจัดบรรยากาศการ เรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด คำถาม ฝึกการคิดและนำเสนอ ความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้	
12.	ครูสามารถประเมินผลการ จัดการเรียนรู้และปรับปรุงการ จัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้								
13.	ครูสามารถออกแบบและสร้าง สื่อ นวัตกรรมการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
14.	ครูสามารถเลือกและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีใน การจัดการเรียนรู้อย่าง หลากหลายที่เหมาะสมกับ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
15.	ครูสามารถใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้	
16.	ครูมีความรู้เท่าทันในการ เสพสื่อและสารสนเทศ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
17.	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดย คำนึงถึงการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ตามกฎหมาย คุณธรรม และ มนุษยธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
18.	ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ในการใช้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา กับเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้								
19.	ครูสามารถออกแบบวิธีการวัด และประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้และผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
20.	ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัดผล และหาคุณภาพของเครื่องมือ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
21.	ครูสามารถนำเครื่องมือไปใช้วัด และประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนตามสภาพจริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
22.	ครูสามารถดำเนินการวัดและ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
23.	ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อยกระดับการวัดและ ประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
24.	ครูนำผลการประเมินไปใช้ใน การส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	การเรียนรู้ของผู้เรียนและ พัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนรู้							
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้								
25.	ครูสามารถจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียนเช่น โต๊ะ ประตู หน้าต่าง กระดานดำมีขนาดเหมาะสม การใช้สีและความสว่างภายใน ห้องเรียน การจัดที่นั่ง มีความ เหมาะสม เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
26.	ครูจัดบรรยากาศและสภาพ แวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเปิด กว้างและรับฟังความคิดเห็นของ ผู้เรียน การสร้างแรงบันดาลใจให้ ผู้เรียน การให้คำแนะนำปรึกษา ในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
27.	ครูส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้ง สอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง ภายในและภายนอกสถาน ศึกษา เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียน ใช้ห้องปฏิบัติการและแหล่ง เรียนรู้ในสถานศึกษา การนำ นักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่ง เรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	เป็นต้น							
28.	ครูสนับสนุนการเข้าถึงและการ ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
29.	ครูสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชน สังคมให้ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่ที่ เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เช่น ส่งเสริมให้วิทยากรภายนอกหรือ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการเรียนรู้ จัดการ เรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน การเผยแพร่ความรู้ แก่คนในชุมชน เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1

- ข้อคำถามสอดคล้อง และเรียบเรียงถ้อยคำได้ดี

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2

-

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3

ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

Reliability

[DataSet1]

➔ ค่าความเที่ยงของภาวะผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.899	35

Reliability

[DataSet1] C:\Users\User\Downloads\Untitled3.sav

➔ ค่าความเที่ยงของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.876	29

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวพลอยนภัส วงษ์เสถียร
วัน เดือน ปีเกิด	4 กรกฎาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	การศึกษาระดับบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2544
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดห้วยยาง (วงศ์วารราษฎร์รังสฤษดิ์) อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

